درعليه، غلطه‌ده (آرەولك) غزته‌سى اداره‌خانه‌سنه
ՊՈԼԻՍ, Ղալաթիա, Նորատունկեան խան

Les annonces sont reçues à la Direction du Journal "AREVELK" Galata, CONSTANTINOPLE.

Նամակ կամ որ եւ է գրութիւն պէտք է ուղղել ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԹԵՐԹԻ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԵԱՆ

20 ՓԱՐԱ

ԱՐԵՒԵԼՔ

ՕՐԱԹԵՐԹ

ԱԶԳԱՅԻՆ, ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
Պոլսոյ եւ գաւառներու համար տարեկան. 140 Ղրշ.
» » » վեցամսեայ. 70 »
» » » եռամսեայ. 40 »
Օտար երկիրներու համար տարեկան. 40 Ֆր.
» » վեցամսեայ. 20 »
Դրամի փոխարէն փոստայի փուլ կ'ընդունուի, 115 ղրուշի փուլը 100 ղրուշի հաշուով։
Տեղական թղթատարի ծախքը բաժանորդներուն կը վերաբերի։
Ծանուցմանց համար պէտք է դիմել ուղղակի խմբագրատուն։

20 ՓԱՐԱ

ԱՄԵՐԻԿԱՀԱՅՈՑ ԿԵԱՆՔԷՆ

«ՊԱՏՈՒԵԼԻ»ՆԵՐԸ

(ՎԵՐՋԻՆ ՅՕԴՈՒԱԾ)

Զոր իրողութիւններ պատմեցի լուկ, ինչպէս նախապէս յիշեցի՝ առնելով Ամերիկահայոց կեանքին զանազան երեւոյթներու մասին թռուցիկ գաղափարներ ալ տալու դիտումով։ Եզրակացութիւնը կը թողում ընթերցողներուն։ Ես եթէ բան մը պէտք է աւելցնեմ, ա՛յն է որ, կը կրկնեմ և կը պնդեմ որ հոդ ԱՆՀԱՏՆԵՐ միայն նկատի առնելու ենք. — «Պատուելի»ներու մէջ յիրաւի յարգանքի արժանի անձնաւորութիւններ շատ կան, որոնք քաջութիւն ունին շարունակ անձնական արժանապատուութիւնը բարձր պահելու, և երբ անկարելի եղած է այդ… նոյն իսկ զիջած են գործաւորութեամբ հայթայթելու իրենց ընտանիքին ապրուստը՝ քան մարդորսական մրցման մէջ մտնելու. Թէպէտ գտնուեցան դժբաղդաբար ոմանք, որոնք չկարենալով առանձ բան մը ընել, ուզեցին խենդ ու խելառ գիրքեր հրատարակել, Ամերիկայի միսիոններու և այլ հատակոտոր պատմուածքներէ քաղուած խեղճ ու կրակ և խեղաթիւրեալ ծանօթութիւններ՝ Հայոց տոհմային եկեղեցւոյն վրայ։ Լեզուն մի՛ հարցնէք. բայց երբ անգլիերէն ալ կը գրեն՝ և Ամերիկացիք ա՛յդ գիրքերէն կը քաղեն իրենց ծանօթութիւնները Հայ. Եկեղեցւոյն վրա՜յ…։ Նոյնպէս ցաւալի է որ գտնուեցան և դեռ կան քանի մը «պատուելի»ներ ալ որ Ամերիկայի մէջ ամէն քաղաք թափառելով, մանաւանդ հեռաւոր նահանգները, մինչեւ Քանատա, աղուոր մը շահագործեցին և դեռ կը շահագործեն հանրութեան բարեգործութիւնը։ Ասորի քանի մը հայախօս «խաչագող»ներ նախանձեցան՝ կ'ըլլայ անոնց յաջողութեան վրայ և այժմ ասպարէզին մեծ մասը իրենց ձեռքն է. կ'ապրին նոր կեանքով. այս օրերս շատ կը խօսուի այդպիսի «խաչագող» Ասորիի մը վրայ, «Ծիրճ Պարսամեան» անունով…

Խնդիրէն չշեղինք, եթէ ուզենք դեռ նորերը գրել շա՛տ կը ճապաղինք. այս ամէնը նոյն իսկ՝ մեզ պէտք չէ՛ գրգռեն. պաղարիւնութեամբ խայտառակենք յանցաւոր անհատը, բայց չփոխենք մեր լուսամիտ և անխտրական ուղղութիւնը. այդ բարձր ոգին պէտք չէ զոհենք քանի մը անհատներու ստորին և փոքրոգի աբարքներուն։ Միայն ժողովուրդը, — ըլլայ ան տոհմային եկեղեցւոյ անդամ, բողոքական թէ՛ հռոմէական, — պէտք է որ բոլորովին մոռնայ յարանուանական վէճերը. քարոզներ և խրատներ մտիկ ընողները պէտք է մտքերնին սրեն, որպէս զի պերճախօս և բարձրաթռիչ, զրօսեցուցիչ և… խնդացնող բացատրութիւնթիւններէ չխաբուին, ըլլայ ան Հայ Եկեղեցւոյ, թէ՛ Հայ-Բողոքական կամ Հայ-Հռոմէական կղերի մը կողմէ արտայայտուած, որպէս զի անոնք չշահագործեն իրենց տգիտութիւնը և երբեմն ալ մոլեռանդութիւնը, պարզապէս ապրուստնին տեւական ընելու համար։

* *

Հայ Հռոմէական կղերի մասին չխօսեցայ, վասն զի Ամերիկայի մէջ 7 հատ հայ եկեղեցւոյ կղերական կայ, 50է աւելի անպաշտօն և պաշտօնական Հայ-Բողոքական պատուելիներ. մինչ Հայ Հռոմէական եկեղեցական մէկ հատ միայն կայ, Դամասկոսցի վանական աբեղայ մը, որ՝ թէ պէտ յատուկ յանձնարարականներով եկած է իր հօտը փնտռելու կամ նոր մը ստեղծելու, այլ չկարենալով յաջողիլ՝ այժմ Ամերիկայի լատինական վանքի մը մէջ հանգիստ կ'ապրի։ Բովանդակ Ամերիկայի մէջ 40-50 հատ հայ-Հռոմէական կայ՝ ցրուած ամէն անկիւն. գացած է զանոնք, երբեմն կայցելէ անոնց, նոյն իսկ առանց անոնց ուզելուն։

Սկզբունքի տեսակէտով ամէնուն մասին ալ ըսելիքս նոյնն է. ըլլայ կղեր կամ ժողովուրդ, եթէ կը սիրենք քրիստոնէութիւնը, եթէ զայն Աստուածային կը նըկատենք, պէտք է ուրեմն բարձր պահենք զայն ամէն հաշիւներէ։

ՄԱԳԻՍՏՐՈՍ

Ամերիկա, 11/23 Փետր. 1900

ՀԱՅ ՆԿԱՐԻՉ ՄԸ ՊԵՐԼԻՆԻ ՄԷՋ

ՎԱՐԴԱՆ ՄԱԽՈԽԵԱՆ

ՊՐԷՍԼԱՈՒ, 4 մարտ 1900

Թերեւս յայտնի է Ձեզ թէ Եւրոպացիք Հայերս կը ճանչնան իբր վաճառականական յատկութիւններ և թերութիւններ ունեցող ազգ մը. իմ այսքան տարուան Եւրոպայի ամէն կողմը ըրած ճամբորդութեանցս միջոցին, առիթ ունեցած եմ այլ և այլ ազգերու, ամէն խաւերու հետ շօշափուելու և ցաւ ի սիրտ կը յայտնեմ թէ ամէն տեղ միեւնոյն գէշ գաղափարը ունին մեր վրայ. քանիցս լսած եմ թէ Հայերը աշխարհիս ամէնէն rusée ազգն են և թէ ի՛նչ գործ որ ընեն միշտ նիւթական շահու համար է։

Որքան այս գաղափարը ճիշտ կամ սխալ է, ձեզ կը թողում դատել միայն սա կրնամ յայտնել թէ «il n'y a pas de fumée sans feu». անպատճառ կամ Հայերը իրաւ այդ տեսակ պակասութիւններ ունին, կամ Եւրոպացւոց հետ միայն վաճառականութեամբ յարաբերութեան մէջ ըլլալնուն իրենց թերութիւնները en relief դիտուած են, թերութիւններ՝ զորս բուն իսկ Եւրոպացիք ունին, սակայն մեծ ազգ ըլլալնուն և գիւտութիւններ ունենալով իրենց ուրիշ յատկութիւնները յառաջացնելու, այդ պակասութիւնները չեն տեսնուած և իբր ազգային յատկանիշ չեն նկատուած, ինչպէս Հայոցս համար։

Մեր յարգելի Պ.Պ. վաճառականները չի կարծեն թէ վաճառականութիւնը կ'այպանեմ և մարդկութեան արժանի մէկ զբաղում մը չեմ գտներ զայն. ընդհակառակը անիկա մարդկային ընկերութեան կարեւորագոյն ոյժերէն մէկն է, անոր միջոցաւ ժողովուրդները իրարու կը ծանօթանան և անոր միջոցաւ կ'ապրին. միայն թէ շատ դէպքեր ինծի համարձակութիւն կու տան մեր վաճառական դասին մեծամասնութեան խորհուրդ մը տալու. եթէ կը սիրեն իրաւցնէ օգտակար ըլլալ իրենց ազգին, և անոր համբաւը լաւացնել կուզեն, պարտին իրենց գործունէութեան մէջ քիչ մը քիչ նիւթական շահ փնտռել, և ըստ կարելւոյն իրենց զաւակներուն կրթութիւնը այլ և այլ ճիւղերու մէջ յառաջացնել, որպէս զի հայ ուղեղը կարող ըլլայ իր ընդունակութիւնը գիտութեան եւ գեղարուեստի ամէն ճիւղերու մէջ ցուցնել և ոչ թէ միայն ու միայն դրամ վաստկելու տաղանդը ունենայ, ինչպէս Եւրոպացիք մեզ կը վերագրեն այդ։

Եւրոպայի մեծ քաղաքներուն մէջ այլ և այլ տեսակ հայ վաճառականներու կը հանդիպիմ, սակայն շատ քիչ անգամ բժիշկներու, երկրաչափներու, գիմիա- Եւրոպացւոց գէտներու, նկարիչներու, են. և միշտ մեր վրայօք ունեցած գաղափարը բացատրելի կը գտնեմ, որովհետեւ Եւրոպացին միայն հայ վաճառականը կը ճանչնայ և ոչ այլ ինչ. հայ գիտունները և արթիսթները որոնք եւրոպական համբաւ ունեցած են, դժբաղդաբար իրենց անունը եւրոպականացուցած են, որով չգիտցուիր թէ Հայ են։

Որքա՛ն մեծ եղաւ ուրախութիւնս երբ այս անգամ Պէրլին գտնուած միջոցիս առիթ ունեցայ տեղւոյն նկարչական ամենառաջնակարգ մէկ ցուցահանդէսը այցելելու և հայ նկարչի մը, Տրապիզոնցի Պ. Վարդան Մախոխեանի, նկարները և քանի մը étude-ները տեսնելու բախտը ունեցայ. այդ նկարները ցուցադրուած էին գերմանացի, ֆրանսացի և ուրիշ աշխարհածանօթ նկարիչներու գործերուն հետ. նկարիչը իբր զաւակ Սեւ Ծովի, իր նկարներուն մէջ մելամաղձոտ բնաւորութիւն մը և բանաստեղծական ոգի մը ցոյց կու տար. անոնցմէ մէկը կը ներկայացնէ Տրապիզոնի մէկ վանքը, որուն ծերացած, փլփլած աշտարակը վերջալոյսէն լուսաւորուած կանգնած է ծովեզերեայ ժայռոտ բարձունքի մը վրայ, մինչդեռ նկարին մնացած մասը դէպի առաջ արդէն իրիկուան շուքի մէջ է։

Ուրիշ նկար մը կը ներկայացնէ Տանիմարգայի Պօրնհօլմ կղզիին ժայռոտ ամայի ափերը, ուր նկարիչը անշուշտ իբր իրիկուան ժամերը դիտողութեամբ կ'անցըներ. նայողին՝ նկարչին մելամաղձոտ բընաւորութիւնը և նկարին իրականութիւնը կը պատկերանայ։ Ասոնցմէ զատ յիշելու արժանի են իր «Արեւի մուտքը Սեւ Ծովի վրայ» և «Ձմեռը Կովկասի մէջ» նկարները։

Նկարիչը étude-ի պատճառով Պէրլինէն բացակայ ըլլալով չկրցայ հետը տեսնուիլ, ապա թէ ոչ խորհուրդ պիտի տայի որ անգամ մըն ալ իր գործերը հայ հասարակութեան մատչելի միջավայրի մը մէջ ի ցոյց դնէր, թէ՛ հայ հասարակութեան ճաշակը գեղարուեստի մէջ բարձրացնելու, և թէ՛ քաջալերողներ ու գնահատողներ բնականաբար աւելի մեծ թուով գտնելու համար։

Մ.

ԳԱՒԱՌԱՅԻՆ ՍՈՒՐՀԱՆԴԱԿ

ԷՐԶՐՈՒՄԻ ԳՈՐԾԵՐ

ԷՐԶՐՈՒՄ, 25 փետր. 1900

Ամսոյս 14ին կատարուեցաւ Կարմիր-Վանքի ազգ. որբանոցին հաստատման Գ. տարեդարձը Առաջնորդարանի մէջ։ Ներկայ էին նոյն որբանոցի Հոգաբարձութեան անդամները, որբերու պաշտպաններէն ոմանք և համակիրներ։ Որբանոցը ունի հիմայ 101 որբ, 3 ուսուցիչ, գիշերապահներ, հացագործ, խոհարար, և այլն, և այլն. տարեկան ծախքն է մօտաւորապէս 600 ոսկի, որուն 210ը կը վճարուի Պ. Եզեանցի կողմէ, 90ը՝ Ազգ. Պատրիարքարանէն, իսկ մնացեալ 300ը կը հայթայթուի տեղւոյս ազգայիններէն և արտասահմանի Էրզրումցիներէն։ Իւրաքանչիւր որբի տարեկան ծախք նախատեսուած էր 5 ոսկի, սակայն, ինչպէս կ'երեւայ, այս տարի անոնց ամէն մէկուն համար մէյմէկ ոսկի աւելի ծախսուած է արմտեաց և ուրիշ պիտոյքներու սղութեան պատճառաւ։ Որբանոցը ունի նաեւ կօշկակարութեան արհեստանոց մը, որուն այս տարուան շահը եղած է իբր 60 ոսկի. ըստ պայմանի, այն գումարին միայն ¼էր արհեստանոցին կը վերաբերի։ Հոգաբարձութեան ատենապետ Տ. Զաւէն Ս. Հայրը, նոյն օրը բանախօսութեան մը մէջ այս տեղեկութիւնները հաղորդելէ յետոյ, ի դիմաց որբերուն, Հոգաբարձութեան և ժողովրդեան իր շնորհակալիքը յայտնեց Վսեմ. Պ. Եզեանցի, Ամեն. Ս. Պատրիարք Հօր և ազնիւ ու որբասէր պաշտպաններու և նուիրատուներու։

*** Նախաձեռնութեամբ Սանասարեան վարժարանի արհեստագիտական բաժնի արհեստապետ և նորեկ ուսուցիչ Պ. Սիմոն Աղապալեանի, կիրակնօրեայ վարժարան մը բացուած է նոյն հաստատութեան մէջ, ուր, ամէն կիրակի Սանասարեան Արհեստանոցի մէջ միայն արհեստի հետեւող արտաքին 12 աշակերտներուն, 3-4 ժամ հայերէն լեզուի, թուաբանութեան, գեղագրութեան և արհեստական գծագրութեան դասեր կ'աւանդուին։ Պ. Աղապալեան կ'օգնեն նաեւ Զ. դասարանի աշակերտներէն ոմանք։ Թէեւ փափաքելի է որ կիրակնօրեայ սոյն դասախօսութիւնները աւելի ընդարձակ սահմանի մէջ տեղի ունենալով քաղաքիս անուս արհեստաւորներն ալ օգտուէին, սակայն առ այժմ կարելի չէ այդ տեսակ կարգադրութիւն մը ընել։

*** Բարեկենդանի նախորդ շաբթուն վերջին օրերուն մէջ սկսան ազգ. վարժարաններու Ա. կիսամեակի ներքին քննութիւնները և վերջացան Բարեկենդանի շաբաթ օրը։ Անշուշտ այս քննութիւնները իրենց օգուտը ունին և կը ծառայեն միանգամայն իւրաքանչիւր դասարանի և իւրաքանչիւր առարկայի ուսուցչին աշխատութեանը վրայ ընդհանուր գաղափար մը կազմելու։ Քննութեանց մէկ մասին, Ուսումն. Խորհրդոյ անդամներէն ոմանց հետ ես եւս ներկայ գտնուեցայ։ Ուշադրութիւնս գրաւեց Գ. դասարանի աշխարհագրութեան դասը և այս առթիւ անգամ մըն ալ մտքիս մէջ շեշտուեցաւ հայերէն գիրով աշխարհացոյցներու անմիջական և ստիպողական պէտքը։ Մտածեցէ՛ք կրթասէր ընթերցողներ որ՝ ազգային վարժարաններու մէջ մանաւանդ, աշխարհագրութեան ուսանողը 1849ին Տատեան ուսումնասէր ամիրայի ծախքով փորագրուած աշխարհացոյցներու վրայ կը ջանայ պատրաստել իր դասը, երեւակայեցէ՛ք հէգ ուսանողին ընդունայն խարխափումները այդ հին քարտէսներուն վրայ։ Մեր աղջիկները ընդհանրապէս եւրոպական լեզուէ դաս չեն առներ, և հետեւաբար չեն կրնար օգտուիլ օտար լեզուով պատրաստուած աշխարհացոյցներէ, ո՛չ ալ կրնան օգտուիլ հին աշխարհացոյցներէ, քանի որ անոնց բանալին հայացուցուած չէ։ Արգահատանքով և սրտի խորին վիշտով դիտեցի Հռիփսիմեան վարժարանի Գ. դասարանի աշակերտուհիներէն մէկը որ ի զուր կը ջանար այդ հին քարտէսին վրայ ցոյց տալ ո՛ւր է քաղաք մը։ Այս այսպէս է ո՛չ միայն Էրզրումի, այլ և գաւառական գրեթէ բոլոր ազգ. վարժարաններու մէջ առհասարակ։ Հայերէն նոր աշխարհացոյցներու պէտքն շատ ստիպողական ըլլալով խոնարհաբար կ'առաջարկեմ Կեդր. Վարչութեան Ուսումն. Խորհրդոյ օժանդակ դասագիրքերու Յանձնաժողովին այս կէտն ալ իր ուշադրութեան առարկայ ընել, յօգուտ դպրոցական տղոց։

*** Ինչպէս կը յիշուի, այս ամառ Կովկասու երկաթուղիի մէկ գիծը յառաջացաւ մինչեւ Կարս։ Այս նոր գծին շնորհիւ, կը յուսացուէր թէ Էրզրում եւս առեւտրական և տնտեսական տեսակէտներով նորանոր օգուտներ և աւելի ընդարձակ յարաբերութիւններ ունենար Կովկասու հետ մանաւորապէս և Ռուսաստանի հետ՝ ընդհանրապէս։ Այս յոյսը ի դերեւ ելաւ։ Վերջին ամիսներու մէջ, Տրապիզոնի գծով քարիւղի ներածում չըլլալուն պատճառաւ, ժողովրդեան այս անհրաժեշտ պէտքին գինը հետզհետէ բարձրացած էր 38-64 ղրշ.ի. (արժէք մէկ սնտուկի)։ Վերջերս ամսոյ մէջ, Կարսի գծով և խոշոր տակառներով հօս քարիւղ փոխադրուելուն շնորհիւ, քարիւղի գնոյն վրայ անմիջապէս անկում մը յառաջ եկաւ և մէկ շաբթուան մէջ 64 ղրշ.էն 56ի իջաւ սնտուկին արժէքը։

*** Ամսոյս 11ին գումարուած գաւառային ընդհ. Ժողովը զբաղեցաւ նաեւ պակասեալ անդամներու տեղ նորերու ընտրութեան և առանց բանաւոր պատճառի բացակայողներուն պաշտօնէ դադարման ինչպէս նաեւ հանգուցեալ ուսուցիչ Մ. Էֆ. Աղապալեանի ընտանիքին և բարեյիշատակ Տ. Գրիգոր Ա. Քահանայ Արծնեանի այրիին յատկանալիք նպաստի թոշակներու խնդիրներով։ Ըստ որոշման նոյն Ժողովոյ, Աղապալեան ընտանիքին պիտի վճարուի 150 ղրշ. ամսական, իսկ Արծնեան դժբաղդ երէցկնոջ 50 ղրուշ։ Էրզրումի Գաւառ. Վարչութեանց համար պատուաբեր է այս որոշումը որով գործնականօրէն կը յայտնուի թէ Էրզրումցին ի հարկին գիտէ վարձատրել իր հանրային պաշտօնեաները։

Ն.

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ԱՆԳԼԻԱ ԵՒ ԹՐԱՆՍՎԱԼ

ՊԱՏԵՐԱԶՄ ՀԱՐԱՒԱՅԻՆ ԱՓՐԻԿԷԻ ՄԷՋ

ԱՆԳԼԻՈՅ ԽՈՐՀՐԴԱՐԱՆԸ

Անգլիոյ Երեսփ. Ժողովին հինգշաբթիի նիստին մէջ օրակարգի չձեռնարկուած շահեկան հարցումներ եղան կառավարութեան, պատերազմի վերաբերեալ խնդիրներու համար։ Աւասիկ այդ հարցումները իրենց կարգով.

Սըր Ու. Հիքմըն. — Կ'ուզէի հարցնել գաղթային նախարարին թէ ուշադրութիւն ըրա՞ծ է որ Պօէրները ածուխի հանքեր քանդած են Լէտիսմիթի մօտ և թէ Թրանսվալի կառավարութեան պաշտօնեները բացարձակապէս կը յայտարարեն թէ պիտի քանդեն Եոհաննէսպուրկի ոսկիի գլխաւոր հանքերուն բոլոր մեքենաները ու գործիքները։ Գաղթային նախարարը յարմար չի՞ դատեր թէ հարկ է ծանուցանել Քրիւկէր նախագահին որ անձնապէս պատասխանատու պիտի ըլլայ անհատական ստացուածքներու եղած վընասներուն։

Պ. Չէմպըլէն. — Այո, ուշադրութիւն ըրի ատոր. կառավարութիւնը լրջօրէն կը զբաղի այդ խնդրով։ Միայն կը յիշեցնեմ պատուարժան հարցադրողին թէ պատերազմին սկիզբները ծանուցուեցաւ Քրիւկէր նախագահին թէ ինքը ու իր կառավարութիւնը պէտք է պաշտպանեն պատերազմիկ չեղողներու կեանքը ու ինչքը և թէ նախագահը անձնապէս պատասխանատու պիտի ըլլա՛յ քաղաքակիրթ ազգերու սովորութեան հակառակ գործուած արարքներու համար (Բուռն ծափահարութիւններ։)

Պ. Ռէտմընտ հարցուց թէ Մ. Նահանգաց կառավարութիւնը առաջարկութիւններ ըրա՞ծ է հարաւային Ափրիկէի մէջ խաղաղութիւնը վերահաստատելու մասին աջակցելու համար։ Գանձային Նախարար, Պ. Պալֆուր սապէս պատասխանեց.

«Մ. Նահանգաց դեսպանատան գործակատարը մարտ 13 ին Լորտ Սոլզպէրիի հաղորդեց արտաքին գործոց նախարար Պ. Հէյէ ստացած սա հեռագիրը. — «Իբրեւ բարեկամական աջակցութիւն մը, իմացուցէք բրիտանական արտաքին գործոց նախարարին թէ այսօր Բրէթօրիայի ամերիկեան հիւպատոսէն հեռագիր մը ստացայ ծանուցանող թէ հարաւային Ափրիկէի հանրապետութեանց երկու կառավարութիւնները կը խնդրեն Մ. Նահանգաց նախագահէն միջամտել՝ թշնամութիւնները դադրեցնելու նպատակով, եւ թէ այդ տեսակ խնդրէք մը օտար տէրութեանց ներկայացուցիչներուն ալ եղած է։ Մ. Նահանգաց նախագահը պաշտօն յանձնած է ինծի անկեղծօրէն յոյս յայտնել թէ միջոց մը պիտի գտնէ խաղաղութիւնը վերահաստատելու, և ըսել նաեւ թէ երջանիկ պիտի ըլլայ բարեկա-

---

—)(3)(—

ՖՐԷՕՊԵԼ ԵՒ ԻՐ ԴՐՈՒԹԻՒՆԸ

ԹԷ Ի՞ՆՉՊԷՍ ՏԱՐԱԾՈՒԵՑԱՒ ՖՐԷՕՊԵԼԻ ԴՐՈՒԹԻՒՆԸ ԻՐ ՄԱՀԷՆ ՎԵՐՋ

Արդարեւ դժուար պիտի ըլլար ճշգիւ տալ Պերլինի մանկապարտէզներուն թիւը։ Տասը տարի առաջ ութը մանկապարտէզներ կային որոնք երկու մեծ ընկերութիւններու կը վերաբերէին. ինը ժողովրդական և 19 անհատական մանկապարտէզներ։ Եթէ ասոնց վրայ աւելցընենք ընտանեկան մանկապարտէզները, կրնանք ըսել թէ հիմա յիսունէ աւելի մանկապարտէզներ կան միայն Պերլինի մէջ։ Պրանտէպուրկի մէջ կայ հատ մը նշանաւոր զոր Ֆրէտէրիք կայսրուհին ինք անձամբ հիմնած է։

Գերմանիա 1878ին, Բարիզի ցուցահանդէսին 929 մանկապարտէզներ ներկայացուցած էր, բայց հիմայ ասոնց թիւը երկու հազարը կ'անցնի։ Այս թուանշանները ինքնին բաւական պերճախօս են բացատրելու համար Գերմանիոյ հսկայ յառաջդիմութիւնը և իր տոհմային կրթութեան խարիսխին հիմնաքարը։

Պերլինի չափ Լայպցիկ ալ կարեւոր դերք մը ունի։ Իսկ Սաքսոնիա այսօր կը կառավարէ մանկապարտէզի գործերուն աշխարհը և Տ. էզտ, այս շարժման գլուխըն է. պառոնուհիմ արինհոլձ ֆոն Պիւլովի ծննդավայրը անշուշտ ուրիշ կերպ չէր կրնար ըլլալ, քանի որ Պառոնուհին, Մեծ Վարպետին մահուանէ յետոյ ընդհանուր հաւանութեամբ այս շարժման գլուխը անցաւ։ Ան միակն էր որ Ֆրէօպէլի սկզբունքները ամէնէն առաջ հիմնապէս ըմբռնած էր, ամբողջապէս և ամէնէն աւելի ու ամենամեծ զոհողութիւններ չէր խնայած ի սէր իր գործին յառաջացման և իր միակ նպատակին գործադրման։ Պառոնուհին Ֆրէօպէլեան գործերուն մէջ հեղինակութիւն մըն է, տիեզերական հաւանութեամբ, ինչ որ զինքը գերադաս կը հանդիսացնէ Վարպետին միւս աշակերտներէն, քանի որ տաղանդաւոր ներկայացուցիչն է անդրանիկ մանկապարտիզպանուհիներու անձնուէր Լէգէոնին։

Պառոնուհին կը վերաբերի թէ՛ ծննդեամբ և թէ ամուսնութեամբ, Պրիւնովիքի դքսութեան։ Հեղինակն է ի մէջ այլոց Մանուկը եւ իր բնութիւնը աննման և հիանալի գործին։ Ֆրէօպէլի հանդիպած պահուն քառասուն տարեկան էր. մինչեւ այն ատեն թէեւ մանաւորապէս նշանաւոր չէր հանդիսացած կրթական գործին մէջ. սակայն և այնպէս մեծ հետաքրքրութիւն ցոյց տուած էր անոր։ 1849ին այցելելով Լիպնշթայն Սբա, դղեակ մը գացած պահուն իր սպասուհին եկաւ և ըսաւ թէ՝ ծեր մարդ մը եկած էր երկու երեք շաբաթի չափ առաջ այս քովի ագարակը և կը խաղար, կը պարէր փոքրիկ տղոց հետ, գիւղացիները զայն կը կոչէին «ծերունի խենթը»։ Քանի մը օր վերջը Պառոնուհին տեսաւ նկարագրուած անձը, բարձրահասակ, վտիտ դէմքով, երկար մոխրագոյն մազերով՝ գիւղին պատկանող խել մը տղոց գլուխը անցած։ Ասոնց մեծագոյն մասը բոպիկ էին, շատ աղքատօրէն հագուած, 3—8 տարեկան։ Զոյգ զոյգ կը տանէր զանոնք բլրակի մը վրայ և հոն թող կու տար որ խաղային, պարէին, երգէին։

Պառոնուհին՝ որ այն պատահումը չէ՛ մոռցած և գետեղած է իր Յուշ անուն գործին յառաջաբանին մէջ, մեծ եռանդով կը նկարագրէ ներկայացուիլը այս անձին որուն ամէնէն եռանդուն աշխատակիցը պիտի ըլլար։ Տղոց խաղերն ու երգերը վերջանալուն պէս, անոր կը դիմէ ու յայտնէ իր մեծ հետաքրքրութիւնը։ Ֆրէօպէլ այն ատեն կը հրաւիրէ զինքը այցելել իր մանկապարտիզպանուհիներու հաստատութիւնները որոնք տակաւին թուով 14 էին։ Հոն իր տեսածները և սորվածները այն աստիճան զինքը կը հետաքրքրեն որ ներկայ ուսանողուհիներէն աւելի ժրաջան աշխատակից մը կ'ըլլայ Ֆրէօպէլի։ Կը համոզէ իր բարեկամը, կրթական նշանաւոր գործիչ Տիսթրվէկը, գալ զինքը գտնել իր դղեակին մէջ և անոր կը յայտնէ Ֆրէօպէլի դրութիւնը. Տիսթրվէկ թէեւ նախ չախորժիր խաղերով բան սորվեցնելու գաղափարէն, սակայն յետոյ լաւ կը հասկնայ թէ Ֆրէօպէլի խաղերուն տեսութիւնը շատ և շատ իսկ բարձր են քան իր վերացական ուսումնասիրութիւնները, և անտարբերութեան տեղ իսկոյն խանդավառութիւն կ'արտայայտէ։ Ամէն օր ներկայ կը գտնուի Ֆրէօպէլի դասերուն և քիչ մը ետքը իր աղջիկը հոն կը ղրկէ իբրեւ միայուն ուսանողուհի։

Յաջորդ տարին երբ պառոնուհին կրկին կ'այցելէ Լիպնշթայն, կը տեսնէ որ այս անգամ Ֆրէօպէլ հանգիստ հաստատուած է իր աշակերտներով Մայնինկէնի դուքսին Մարինթհալի ամարանոցին մէջ, իր իսկ շնորհիւ։ Աշխարհիս ամէն կողմէ կրթական գործիչներ հոս կու գային դիտելու այս նոր շարժումը։ 1851ին Պառոնուհին ներկայ էր Ֆրէօպէլի երկրորդ ամուսնութեան։ Շատ անգամներ Ֆրէօպէլ պաշտօն կու տար անոր հանդիսաւորապէս առաջ տանիլ իր գործը, ժողովրդականացնել զայն։

Պառոնուհին երբ օր մը կը ճաշէր Մայնինկէնի Դուքսին հետ, այս վերջինը ցոյց տուաւ իրեն Բրուսիոյ պաշտօնական թերթին այն թիւը որ կը պարունակէր կառավարութեան արգելքի հրամանը Մանկապարտէզներու դէմ։ Դուքսին մէկ կատակը կարծեց նախապէս, որովհետեւ անիկա միշտ կը սիրէր իրեն հետ կատակել. բայց ճշմարտութիւնը շուտով երեւան եկաւ։ Իսկոյն ստանձնեց գործը Ֆրէօպէլի հասկցնելու պաշտօնը. Ֆրէօպէլ տակաւին բանէ մը տեղեկութիւն չունէր։ Հարուածը շատ դիւցազնաբար տարաւ Ֆրէօպէլ, սակայն անտարակոյս զինքը անկողին պիտի նետէր։ Այդ տեսակ պարագայ մը իրեն նման դիւրազգած մարդու մը համար գրեթէ ջախջախիչ պիտի ըլլար։ Արդարեւ մէկ տարի չտեւեց մեռաւ։ Պառոնուհին ի զուր փորձեց յետս կոչել տալու արգելքի այդ հրամանը, նոյն իսկ անձնական տեսակցութիւն մը ունենալով Բրուսիոյ թագուհիին հետ։ Բայց այն ատենները ամէն ինչ անօգուտ էր և օրէնքը այսպէս անողոք մնաց գրեթէ 10 տարի։

1861ին երբ այլ եւս Բրուսիոյ մէջէն մանկապարտէզներու արգելքը կը վերնար վերջապէս, որուն համար ինքն ալ այնչափ աշխատեցաւ, Պառոնուհին սկսաւ Պերլինի մէջ դասեր տալ սոյն դրութեան վերաբերեալ։ Այս տեսակ անխոնջ աշխատութիւններ ցոյց կու տան թէ ո՛ր աստիճան կորովի տէր կին մըն էր, մանաւանդ եթէ նկատողութեան առնուին ֆիզիքական տկարութիւնները որոնց դէմ անձնուէր բարեկամուհին կը կռուէր եւ ստիպուած էր ամէն ամառ գիւղ երթալ ուր այնքան բարեբախտութեամբ հանդիպած էր իր սիրեցեալ Վարպետին։

Ֆրէօպէլի կտակին համաձայն Պառոնուհին ամբողջ Եւրոպա այցելեց, արդէն հաստատուած մանկապարտէզները աչքէ անցուց և չեղած տեղերն ալ խրախուսեց մանկապարտէզներ բանալ։

* * *

Զփափաքեցանք մեր մանկապարտէզներն ալ սոյն շարքին մէջ անցընել, որովհետեւ կան շատ մը մանկապարտէզներ մեր մէջ որոնց անունը թէեւ մանկապարտէզ է, սակայն դժբաղդաբար ամենատարրական պէտքերէն իսկ զըրկուած են և կան ալ՝ որոնք հաստատուելնէն ի վեր ինչ որ տեսեր են՝ նոյնը կը գործադրեն և թերեւս մինչեւ վերջն ալ այնպէս երթայ, առանց հետաքրքիր ըլլալու մանուկներու դաստիարակութեան գործին մէջ ներմուծուած նոր բարեփոխութեանց։ Խեղճ տղան ի՞նչպէս չձանձրանայ օրերով ամիսներով և թերեւս տարիներով միեւնոյն աշխատութեամբ զբաղելով միօրինակ։

Լ. Գ.

ՎԵՐՋ

մաքար օգնել՝ բաղձացեալ արդիւնքը ձեռք բերելու։» Լորտ Սոլզպէրի խնդրեց Պ. Հուայթէն Մ. Նահանգաց կառավարութեան յայտնել Ն. Վեհափառութեան կառավարութեան անկեղծ շնորհակալութիւնները՝ անոր զեկոյցին բարեկամական ձեւին համար, բայց նաեւ ըսել թէ Ն. Վեհափառութեան կառավարութիւնը մտադիր չէ ո և է տէրութեան միջամտութիւնը ընդունիլ՝ հարաւային Ափրիկէի հանրապետութեան հետ ունեցած պատերազմին մէջ։» (Երկարատեւ ծափահարութիւններ։)

Պ. Պալֆուրի այս պատասխանը մեծ ազդեցութիւն մը գործեց Երեսփ. Ժողովին մէջ, թէեւ յայտարարութեան մը վերջին մասը անակնկալ մը չէր։

Արտաքին գործոց խորհրդական Պ. Պրոտրիքի հարցում մը եղաւ՝ Տրէզվալի մէջ անգլիական հպատակներուն ենթակայ եղած նախատինքներուն համար։ Պ. Պրոտրիք սապէս պատասխանեց.

«Ն. Վեհափառութեան կառավարութիւնը Սըր Ա. Սթէֆէնէն տեղեկութիւն առաւ թէ Տրէզվալի փողոցներուն մէջ քանի մը անգլիական հպատակներ նախատուած են։ Անգլիական դրօշը, որ պարզուած էր անգլեւամերիկեան ակումբին պատուհանէն, պատռուած է և գիշեր ատեն երկու անգամ յարձակում եղած է անգլիական եկեղեցիին վրայ։ Սըր Ա. Սթէֆէն ազդու բողոքներ ըրած է արտաքին գործոց նախարարութեան որ խորին ցաւ յայտներ և գոհացուցիչ ապահովութիւններ տուեր է թէ ոստիկանութեան կողմէ ամէն կարելի միջոց ձեռք պիտի առնուին՝ այդ տեսակ ցաւալի դէպքերու կրկնութիւնները արգիլելու և անգլիական հպատակները պաշտպանելու. դը բօշը պատռող անձն ալ ձերբակալուած է։»

ՊԱՏԵՐԱԶՄԻ ԴԱՇՏԷՆ

Թայմզ ուրբաթ օրուան իր թիւին մէջ հետեւեալ հեռագիրները հրատարակած է.

Պլէօմֆօնթայն, 14 մարտ.— Օրանժի նախագահ Պ. Շթայն երեք պօէր զինուորներով դէպ ի հիւսիս ուղեւորեցաւ։ Նախագահը Քրօնզթատ կ'երթայ։ Թրանսվալի Պօէրները ամէն ջանք ըրին համոզելու Օրանժցիները որ պատերազմը շարունակեն. նոյն իսկ քաղաքը ռմբակոծելու սպառնալիք ըրին։ Այս օր տօնի օրուան պէս էր։ Քաղաքը առատ պաշարով լեցուած է և զինուորներու մատակարարութեանը համար դժուարութիւն չի քաշուիր։ Ժուպէռ զօրավարը մտադիր էր այսօր հասնիլ երեք հազար հոգիով, բայց պարտաւորուեցաւ մէկ կողմ թողուլ իր այդ ծրագիրը, վասն զի մեր ամրաշէն զօրքերը օդը հանած էին Պլէօմֆօնթայնի հիւսիսային կողմէն երեք մղոն հեռու գտնուած ջուրի ճամբայ մը։ Կ'ըսուի թէ Թրանսվալի կառավարութիւնը ամէն վարչութիւն իր ձեռքը առած է և թէ հարաւային կողմի Օրանժցիները հրաժարած են պատերազմէն։ Քրօնեէի անձնատուութենէն ետքը Պլէօմֆօնթայնի գրաւումը նուազ կարեւոր կը նկատուի։

Քլիբպանքֆօնթայն, 13 մարտ.— Այս առտու թնդանօթաձգութիւն մը կատարուեցաւ մեր հրետաններուն և գետին միւս կողմը գտնուող պօէրներու մարտկոցներուն միջեւ։ Գետակին եզերքին մօտ գտնուած մեր արձակազէնները հրացանաձգութիւն մը կատարեցին գետակին հիւսիսային կողմը կեցած Պօէրներուն հետ։ Երկաթուղիին կամուրջը բոլորովին քանդուած է, բայց մեր թնդանօթները կը տիրեն ճամբուն կամուրջին և թշնամին անոր չի կրնար հասնիլ։ Կ'ըսուի թէ այդ վերջին կամուրջին տակը ական փորուած, և սակայն կարելի եղած է անոր թելերը կտրել։ Քանի մը ժամէ իվեր լռութիւն կը տիրէ. կարելի է որ թշնամին նահանջելու վրայ ըլլայ։ Թէեւ երկաթուղիի գիծը շատ վնասուած է Քլիբպանքֆօնթայնի և Ալպէրթ Ճօնքշընի միջեւ, բայց մեր ամրաշէն զինուորները պիտի կրնան յաղթել բոլոր այդ արգելքներուն։ Զինուորներու առաջին մասը այսօր հոս հասաւ երկու կառախումբով. կարեւոր բանակետղի մը հաստատութիւնը կը կատարուի։

Քիմպըրլի, 15 մարտ.— Քաղաքապետութեան պաշտօնարանին մէջ կատարուած գումարման մը միջոցին Լորտ Մէթհուէն մեծ ճառ մը խօսելով փառաբանեց Քիմպըրլիի պաշտպանութիւնը Քէքըուիչ գնդապետին ու զինուորներուն կողմէ։ Լորտ Մէթհուէն ըսաւ նաեւ թէ պէտք է գովել Պօէրներուն և անոնց հրամայող զօրավարին արժանիքը։ «Քրօնեէի չափ, ըսաւ Լորտը, քաջ զինուորի մը հանդիպած չէի։ Երբեք չեմ գտնուած պատերազմի մէջ որ այս պատերազմէն աւելի վրէժխնդրական զգացումներ պարունակէ։»

Պերլին, 15 մարտ.— Գերման լրագիրները միաձայնութեամբ կ'ընդունին Լորտ Ռոպէրթսի կողմէ Պլէօմֆօնթայնի գրաւման կարեւորութիւնը։ Մասնաւոր կարեւորութիւն մը կ'ընծայեն սա պարագային թէ անգլիացի մառէշալը «Նախկին նախագահ» կը կոչէ Շթայնը, այդպէս հռչակելով թէ Օրանժի անկախ պետութեան կառավարութիւնը այլեւս գոյութիւն չունի։ Լրագիրներէն շատերը, սակայն, չեն ուզեր հաւատալ թէ Պ. Քրիւկէրի դիրքը ըսուածին չափ յուսահատական ըլլայ։ Այդ լրագիրները համոզուած են որ Թրանսվալ բուռն ընդդիմութիւն մը պիտի ընէ իր երկիրը արշաւողներուն։

ՊԼԷՕՄՖՕՆԹԱՅՆԻ ԳՐԱՒՈՒՄԸ

Լորտ Ռոպէրթս ու զինուորները երբ Օրանժի մայրաքաղաքին մօտ ժամանեցին, Օրանժի արտաքին գործոց նախարար Պ. Ֆոյին անգլիացի մառէշալը դիմաւորելով զայն քաղաք առաջնորդեց, ուր բազմաթիւ բնակիչներ կը սպասէին Անգլիացիներուն ժամանմանը։ Ամբոխը որ գլխաւորաբար կիներէ ու տղաքներէ կը բաղկանար, փոխանակ տխուր ըլլալու, ուրախ էր։ Թաշկինակներ կը շարժէին և համակրական ցոյցեր կ'ընէին. Վերջապէս մեծ խանդավառութիւն կը տիրէր։ Պէտք է ըսել թէ Պլէօմֆօնթայն բնակիչներուն մեծ մասը անգլիացի են և կամ անգլիական սերունդէ։ Լորտ Ռոպէրթս գնաց շուկային հրապարակը, յետոյ Խորհրդարանը և նախագահական պալատը, ուր նորէն համակրական ցոյցերով ընդունուեցաւ։ Երբ նախագահական պալատան պարտէզը կը մտնէր, ամբոխը երգեց Անգլիոյ ազգային երգը։ Լորտ Ռոպէրթսի հետեւէն կ'երթար հարիւրապետ մը դրօշ մը բարձրացուցած, որուն մէկ անկիւնը չորս տերեւով առուոյտ մը բանուած էր Լէտի Ռոպէրթսի կողմէ։ Այդ դրօշը քաղաքին վրայ պարզուեցաւ «հուրրա»ներու մէջ. տեղը։ Անգլիական հեծելազօրքերու կէս գունդ մը, որ նախագահական պալատան առջեւ կեցած էր, Ժողովուրդին կողմէ ընդունուեցաւ հայրենասիրական երգերով։ Երբ աւարտեցաւ Լորտ Ռոպէրթսին քաղաք մտնելու արարողութիւնը, մառէշալը կարգ մը հրամաններ տուաւ քաղաքին պահպանութեանը համար։ Բիւթիման զօրավարը կառավարիչ կարգուեցաւ և ոստիկանութեան հոգն ալ առժամաբար անոր յանձնուեցաւ։ Բանտին մէջ չորս հոգի գտնուեցան որոնք Անգլիացիներուն դէմ զէնք քաշել մերժած ըլլալնուն համար բանտարկուած էին։ Ասոնք անմիջապէս արձակուեցան։ Քաղաքին հիւսիսային կողմի բարձունքները գրաւելու համար ղրկուած զինուորները, մանաւանդ հեծեալ թնդանօթաձիգները, ամէն կողմ համակրական եռանդագին ցոյցերով ընդունուեցան։ Հակապատկերը շատ աչքի կը զարնէր. Ժողովուրդը ցնծութեամբ կ'ողջունէր, մինչդեռ անգլիական հեծելազօրքերը անայլայլ դէմքով և անտարբեր ձեւով մը կ'անցնէին՝ յոգնած ձիերու վրայ։ Քաղաքին շուրջը դաշտին մէջ կեցած էին հետեւակները և փոխադրութեան սայլերու երկարաձիգ շարք մը։

ՖՐԱՆՍԱՑԻ ԽՈՐՀՐԴԱՐԱՆԸ

Ֆրանսայի Երեսփ. Ժողովին հինգշաբթի օրուան նիստին մէջ հարցում եղաւ արտաքին գործոց նախարարին թէ հարաւային Ափրիկէի երկու հանրապետութեանց նախագահները տէրութեանց մի ջամտութիւնը խնդրա՞ծ են. և եթէ այդպէս է, ֆրանսական կառավարութիւնը ի՞նչ ընթացքի պիտի հետեւի։ Արտաքին գործոց նախարար Պ. Տէլքասէ պատասխանեց թէ իրաւ է որ Բրէթօրիայի ֆրանսական հիւպատոսը հեռագրած է թէ երկու հանրապետութեանց նախագահները տէրութեանց միջամտութիւնը կը խնդրեն՝ երկու կողմին համար ալ ընդունելի հաշտութիւն մը առաջ բերելու և թէ երկու նախագահները հաշտութեան իբրեւ գլխաւոր հիմ կ'առաջարկեն նոյն հանրապետութեանց անկախութեան ճանաչումը։

«Անգլիոյ կառավարութիւնը, յարեց Պ. Տէլքասէ, հրապարակաւ պատասխանեց երկու հանրապետութեանց նախագահներուն դիմումին, յայտարարելով որ չի կրնար ընդունիլ այդ անկախութիւնը, Ուրեմն տէրութիւնները այլ եւս չեն կրնար միջամտել։ Կարելի՞ էր որ միջամտութիւնը անկէ առաջ կատարուէր։ Անգլիոյ կառավարութիւնը նոյն իսկ պատերազմին առաջին օրերը բացարձակապէս յայտարարած էր թէ միջամտութիւն պիտի չընդունի։ Անկէ ի վեր, անշուշտ, Անգլիա ստորագրած է Լա Հէյի Դեսպանաժողովին որոշումները։ Ֆրանսա ալ միջամտեց սպանեւամերիկեան պատերազմին. բայց կացութիւնը բոլորովին տարբեր էր։ Պիտի ըսուի թէ կառավարութիւնները պիտի կրնային հաւաքական համաձայնութիւն մը գոյացնել։ Ըսողներ եղան թէ չի՞նք... ված մասնակցիլ ինպատ խաղաղութեան ըլլալիք միջամտութեան մը. տարակուսելի մըն է, և բոլորովին սխալ։ Այդ մասին բնաւ անհամաձայնութիւն մը տեղի չունեցաւ Ֆրանսայի եւ Ռուսիոյ միջեւ որոնց միութիւնը ամէն օր աւելի կ'ամրապնդուի, և կարեւորութիւն չեն տար չարամիտ խօսքերու։ Ֆրանսան միշտ եղած է այն վեհանձն ազգը որ աշխարհ ճանչցած, իր սքանչացումը յայտնած և երբեմն ալ լքած է։ Այս չափ դառն փորձերէ և եւրոպական ոյժերու հաւասարակշռութեան մէջ այդչափ փոփոխութիւններէ ետքը, Ֆրանսա չի կրնար ընդունիլ թէ աշխարհի հանդէպ իր պարտականութիւնները, որոնց մէջ երբեք պիտի չթերանայ, մոռնալ պիտի տան իր պարտականութիւնները ինքզինքին հանդէպ։ Ֆրանսա կորուսած չէ իր ազնիւ եռանդը, որով շատ անգամ փայլած է. բայց ապահով բնազդում մը կ'ազդարարէ իրեն թէ չի կրնար անխոհեմ կերպով անսալ այդ եռանդին և թէ շատ բան զոհած է միջազգային ու մարդկային համերաշխութեան, որով իրաւունք ունի սպասելու ուրիշի մը նախաձեռնութեանը, որուն աջակցելու և անոր յաջողութիւնը ծափահարելու պատրաստ է։»

ԲՈՒՌՆ ԲՈՂՈՔ ՄԸ

Լոնտոնէն կը հեռագրեն թէ պատերազմի հակառակորդ կուսակցութեան Գործադիր Ժողովը անցեալ չորեքշաբթի սա որոշումը քուէարկեր է.

«Նկատելով որ Լորտ Սոլզպէրիի կողմէ Քրիւկէր և Շթայն նախագահներուն տրուած պատասխանը դիմակը վար կ'առնէ, և առաջին անգամ ըլլալով երեւան կը հանէ երկար ատենէ ի վեր հերքուած սա ճշմարտութիւնը թէ արդի պատերազմին նպատակն է փճացնել հարաւային Ափրիկէի հանրապետութեանց անկախութիւնը, Գործադիր Ժողովը կը յայտարարէ թէ այս տեսակ պատերազմի մը հակառակորդներուն համար ժամանակը հասած է միանալ և ամէն կարելի եղած միջոցներով հանդիսաւորապէս բողոքել ընթացքի մը որ ազգային յանձնառութիւններու մերժումը առաջ կը բերէ և Անգլիոյ գործել կու տայ ազգայնութեանց սկզբունքին դէմ ոճիր մը որ նմանը չունի պատմութեան մէջ, Լեհաստանի բաժանումէն ի վեր։»

ԵՐԷԿ ԻՐԻԿՈՒԱՆ ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

Լոնտոն, 19 մարտ.— Ալիուալ Նորթէն այսօրուան թուականով կը հեռագրեն Թայմզի.— Օլիվիէ հրամանատարը, Ռուքսվիլ (Ալիուալ-Նորթի հիւսիսային կողմը) գտնուած բոլոր ուտելիքները գրաւելէ ետք դէպ ի Քրօնզթատ քաշուեր է։ Ռուքսվիլի և շրջականներուն ժողովուրդը յուսահատութեան մէջ է։

— Քանատայի Կարմիր Խաչի խումբին անդամներէն մէկը Քիմպըրլիէն կը հեռագրէ թէ հարաւային Ափրիկէի հիւանդանոցներուն մէջ գտնուող հիւանդ զինուորներուն թիւն է 1,700։

— Լորտերու Ժողովը առաջին, երկրորդ ու երրորդ ընթերցումով ընդունեց պատերազմի փոխառութեան օրինագիծը։

— Սըր Ռըտվէրս Պուլըր կը տիրէ Աքթըն-Հոմի որսուն շրջակայքը կը գտնուին 1400 Պօէրներ։

— Բըլմէր գնդապետը որ զօրագունդով մը Մէյֆքինկ կը ազատելու գացած էր, այդ տեղէն 14 մղոն հեռուն կը գտնուի։

Քիմպըրլի.— Բիքմէն գնդապետը հեծելազօրքերով հետազօտութիւն կատարած միջոցին Ֆուրթէն-Սթրիմի մօտ (Ուարընթընի հիւսիսային կողմը երկաթուղիի գիծին վրայ կայարան) հանդիպեցաւ 500 Պօէրներու որոնք երկու թնդանօթ ունէին։ Պօէրները յանկարծակիի եկան. հրացանով ու թնդանօթով պատասխանեցին։ Բիքմէն գնդապետը, իր նպատակին հասնելէ ետքը, Քիմպըրլի դարձաւ։ Երկու Անգլիացիներ վիրաւորուեցան։

ՌՈՒՍԻՈՅ ՆԱՒԱՏՈՐՄԸ.— Անցեալ օր Քիլի մէջ (Գերմանիա) կատարուեցաւ ռուսական Ազօֆ յածաւորը կը ծովը իջեցնելու արարողութիւնը։ Վիլհէլմ Կայսրը ներկայ գտնուեցաւ։ Պերլինի ռուսական դեսպանատան երէց Տ. Մացով, ճառ մը խօսեցաւ Կայսեր ներկայութեանը։ Երէցը Աստուծոյ պաշտպանութիւնը հայցեց այն խաղաղասէր ու քաղաքակրթիչ դերին համար զոր Ազօֆ ու եղբայրը կատարեցին քրիստոնէութեան նախնական դարերուն մէջ։ «Այս նաւն ալ, յարեց երէցը, որուն Ազօֆ անունը կու տան, պիտի ծառայէ խաղաղութեան և քաղաքակրթութեան գործին։ Համաձայն Զարին կամքին, որ գործած է իբրեւ ախոյեան տիեզերական խաղաղութեան գաղափարին, այս նաւը ինչպէս բոլոր նաւատորմը ու բանակը, Ռուսիոյ պատմութիւնը յատկանշող խաղաղասէր պաշտօնին հաւատարիմ, պիտի պաշտպանեն մեր ամէնէն սիրելի ու ամէնէն մեծ ինչքերը՝ հաւատքը, գահը և հայրենիքը՝ անոնց դէմ որ սպառնալիք մը ընեն։ Իցիւ թէ Ազօֆ աջակցի բարձրացնելու Ռուսիոյ նաւատորմին փառքը, որպէս զի Ռուսիոյ Վեհ. Կայսրը, մեր ամենաբարեպաշտ վեհապետը, և Ձեր Վեհափառութիւնը որ ռուս ծովակալի տիտղոս ունի և որուն ներկայութիւնը մեծ պատիւ մըն է մեզի, կարենան պանծալ Ազօֆի կատարելիք դերին համար։»

ԱՆԳԼԻԱ ԵՒ ԳԵՐՄԱՆԻԱ.— Անգլիական Նաւային սպայ մը նամակ մը ուղղած է Թայմզի, պատմելով դէպք մը իբրեւ ապացոյց Գերմանացիներու հակառակութեան Անգլիացիներուն դէմ։ Հարիւրապետը կը պատմէ թէ գերմանական Տիօյչլանտ յածաւորակը վերջերս Բորթըսմաութ այցելած միջոցին գերմանական քանի մը նաւազներ ցամաքէն իրենց մարտանաւը դառնալու ատեն՝ իրենց նաւակին մէջ և իրենց սպաներուն աչքին տակ՝ երեք անգամ «Հուրրա» պոռացեր են ի պատիւ Պօէրներուն։

ՉԻՆԱԿԱՆ ԳՈՐԾԵՐ.— Շանկայի ամերիկեան Ընկերակցութիւնը անցեալ հինգշաբթի հեռագրեց Մ. Նահանգաց կառավարութեան թէ Չինու բարձրագոյն իշխանութեանց կողմէ նոր դրութեան հետամտողներու նկատմամբ ձեռք առնուած միջոցները բոլորովին վնասակար են Չինու մէջ բաց դուռի քաղաքականութեան։ Հեռագիրը կը յարէ թէ խռովութիւններէ կը վախցուի, որով տէրութիւնները առանց յապաղելու պէտք է միջամտեն օտարները պաշտպանելու համար։ Ամերիկեան Ընկերութիւնը միեւնոյն իմաստով դիմում ըրած է Բէքինի անգլիական դեսպանին։

ԱՆԳԼԻԱ ԵՒ ՔԱՆԱՐԵԱՆՆԵՐԸ.— Նայէ Ֆրայէ Բրէսէ սա տեղեկութիւնը կը հրատարակէ ստոյգ աղբիւրէ առնելով.

«Հիմա հաստատուած է որ Անգլիա կը բաղձայ ձեռք անցընել Քանարեան կղզիները. բայց սպանեւամերիկեան պատերազմին ատեն եղաւ ժամանակ մը ուր Սպանիա վախցաւ թէ Անգլիա մի՛ գուցէ բռնութեամբ գրաւէ այդ կղզիները։ Այդ երկիւղով էր որ Սպանիա փութացուց հաշտութեան կնքումը, Անգլիոյ ծրագիրը ձախողուածի մատնելու նպատակով. Քանարեան կղզիներուն մէջ վերջերս ամրութիւններ շինուեցան։»

ՍԱՄՈԱ.— Մարտ 1 թուական հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ գերման դրօշը հանդիսաւորապէս պարզուեր է Աբիայի և Սամոայի միւս կեդրոններուն մէջ։ Երկու պետերը՝ Մաթաաֆա և Թամազէզ հրապարակաւ հաշտուեր են։ Արդի օրէնքները գործադրութեան մէջ են։ Բընիկները հանդարտ են։ Գերման իշխանութեանց կողմէ հրատարակուած յայտարարութիւնը կը ծանուցանէ թէ Սամոա կղզիները Գերմանիոյ պաշտպանութեան տակ կը գտնուին։ Գերմանիոյ պաշտօնաթերթը կը ծանուցանէ թէ Աբիայի Թաղապետական Խորհուրդին նախագահը Սամոայի կուսակալ պիտի կարգուի։

ԼՈՆՏՈՆԷՆ կը հեռագրեն թէ Հնդկաստանի զինուորներուն ընդհանուր հրամանատար Սըր Ու. Ս Ա. Լօքարթ մեռեր է։

ՀՈՒՆԳԱՐԻԱ, ելմտացոյցէ առաջ եկած պատճառներով կը մերժէ, Աւստրիոյ-Հունգարիոյ նաւատորմին վերանորոգութեան անհրաժեշտ եղած վարկերը։

ՔՕՊԷՆՀԱԿԷՆ կը հեռագրեն Քոլնիշէ Ցայթունկի թէ, Անթիլեանց դանիական ստացուածքները Մ. Նահանգաց վաճառելու լուրերուն վրայ, Տանիմարքայի ելմտական նախարարութիւնը քննութիւն մը կատարել տալով հաստատեր է թէ այդ կղզիները 12 միլիոն քուրոն պարտք ունին Տանիմարքայի։ Մ. Նահանգաց կառավարութիւնը, կ'ըսէ Թըլթէկրաֆ, այդ մասին ո եւ է առաջարկութիւն չէ ըրած և թէ Տանիմարքայի կառավարութիւնը չէզոք պիտի մնայ մինչեւ որ վերջնական և ընդունելի առաջարկութիւն մը ըլլայ իրեն։ Տանիմարքայի հանրային կարծիքը որ նախապէս այդ կղզիներու վաճառման կողմն էր, հիմա փոխած է կարծիքը։ Շատ կը խօսուի սա պարագային վրայ թէ Բանամայէն կամ Նիքարակուայէն եթէ ջրանցք մը շինուի, այդ կղզիները ռազմագիտական ու առեւտրական մեծ կարեւորութիւն մը պիտի ունենան։ Ուրեմն Տանիմարքայի Խորհրդարանը բոլորովին պիտի մերժէ վաճառման ծրագիրը, ուրիշ բան է եթէ կառավարութիւնը կարենայ ապացուցանել թէ այդ տեսակ կարգադրութիւն մը մեծ առաւելութիւններ պիտի ընծայէ երկրին։

Ներքին լուրեր

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ.— Արհեստից շքադրամ տրուեցաւ կայսերազուն իշխան Բարքը. Ահմէտ էֆ.։ Լիագաթի ոսկի շքադրամ՝ Գ. զօրաբանակին Ա. զօրաբաժնին հրամանատար Հասան Թահսին փաշայի, Բ. զօրաբաժնին Ֆէրիգներէն Մէհմէտ Ալի, Ահմէտ Շիւքրի ու Պրօքտօրով փաշաներու, Եըլտըզի պահականոցին հրամանատար Սիւլէյման Ֆեհմի փաշայի, Թօփգըբու պալատան հրամանատար Րիզա փաշայի, Պէօյիւքտէրէի ու Թարապիայի հրամանատար Մեհմէտ Վահտէթ փաշայի և Եըլտըզի հիւանդանոցին վերակացու Օսման փաշայի ու բժշկապետ Րաշիտ փաշայի։

ՆՈՐ ՏՐԱՄԻՐ.— Անգլիացի և գերմանացի դրամատէրներու խումբ մը կայս. կառավարութենէն մենաշնորհ կը խնդրէ Կ. Պոլսոյ մէջ նաւերու նորոգութեան յատուկ տեղ մը հաստատելու համար. Խնդրարկուները առաջարկած են այդ տեղերը շինել կամ Այաթէֆանոսի և կամ Գատըգիւղի Ֆէներին առջեւ։ Ծովային նախարարութիւնը, որուն յանձնուած է այդ խնդրագիրը, ընդունելի չէ դատեր զայն։ Ծովային նախարարութիւնը որոշած է իր կողմէ շինել նաւերու նորոգութեան յատուկ տեղ մը որուն գոյութիւնը անհրաժեշտ է Կ. Պոլսոյ մէջ։ Այդ նպատակին իրագործմանը համար ծովային նախարարութիւնը Եւրոպայէն երեք խոշոր աւազաններ բերել տալով, անոնց մէկը երկու կամուրջներուն միջեւ պիտի դրուի և միւս երկուքն ալ Վոսփորի մէջ։

ԻՏԱԼԻՈՅ դեսպան Պ. Բ. Նսա երէկ Բ. Դուռը երթալով տեսակցեցաւ արտաքին գործոց նախարարին հետ։

ԱՒՍՏՐԻՈՅ կայսեր դաշնակ հայթայթող գործարանատէր Պ. Էրպար, կայս. Իրատէով, արտօնուեցաւ Վիէննայի իր վաճառատան վրայ դնել օսմ. կայս. զինանշանը։

ՄԱՏՐԻՏԻ օսմ. նոր դեսպան Իզզէթ փաշա առջի օրը Բ. Դուռը երթալով տեսակցեցաւ Մեծ-Եպարքոսին հետ։

ԲԱՐԻԶԷՆ առջի օրուան թուականով կը հեռագրեն թէ արուեստահանդէսին օսմ. ճիւղին մէջ լաստակերտ մը փլչելով չորս գործաւորներ թեթեւապէս վիրաւորուեր են։

ՅՈՒՆԱՑ պատրիարքական փոխանորդը առջի օրը, արքունեաց հրամանատար Ղազի Օսման փաշայի ապարանքը գնաց եւ Տ. Կոնստանդիանոս Պատրիարքին կողմէ մաղթեց որ Ն. Վսեմութիւնը շուտով առողջանայ։

ԹԷՀՐԱՆԻ անգլիական դեսպան Սըր Հ. Մորթիմէր Տուրանտ իր կնոջ հետ երէկ առտու Պոթումէն մայրաքաղաքս ժամանեց և ուղղակի անգլիական դեսպանատունը գնաց։ Ասկէ Լոնտոն պիտի ուղեւորի։

ՌՈՒՍԱԿԱՆ հնագիտական ճեմարանին տնօրէնը և Տիկին Ուզբէնսքի առջի օրը երեկոյթ մը տուին որուն ներկայ գտնուեցան Ռուսիոյ ու Սեւ Լերան դեսպանները, ռուսական դեսպանատան պաշտօնատարները և ռուս գաղթականութեան երեւելիները։

ԺԱՆՏԱԽՏ.— Աթէնի մէջ ժանտախտը տակաւին կը շարունակէ։

ԶԷՅԹՈՒՆԻ նախորդ գայմագամ Սթէֆանաքի էֆ. կ'ըսէ Իգտամ, իրեն վերագրուած խնդիրներու համար Պետական Խորհուրդին քաղաքային ճիւղին առջեւ դատուեր ու անպարտ արձակուեր է։ Ուստի որոշուեր է որ կրնայ նորէն գայմագամութեան պաշտօնի մը կոչուիլ։

ՄԱՀԱՑՈՒԹԻՒՆՔ.— Կ. Պոլսոյ ու արուարձաններու մէջ փետր. 28էն մարտ 6 պատահած մահերու թիւն է 339, որոնց 5ը՝ կեղծմաշէ, 6ը՝ հարսանիթէ, 5ը՝ թիփոյէ, 54ը՝ շնչողական գործարաններու հիւանդութիւններէ և միւսները զանազան ախտերէ։

ՃԻՏՏԷԷՆ կը հեռագրեն թէ քսան հազար ուխտաւորներ հոն ցամաք ելեր են։

ԾԽԱԽՈՏԻ ՌԷժիին փետրուարի հասոյթն է 150,000 օսմ. ոսկի։

ԲՐԻՆՁԻ գինը ինկած է եւրոպական հրապարակներու վրայ։

ԵԳԻՊՏՈՍԻ Խտիվը մօտերս երկու կարեւոր հրամանագիրներ պիտի ստորագրէ։ Առաջինը կը վերաբերի սնանկութեանց խնդիրին և կը վաւերացնէ ընդհանուր հիւպատոսներու միջեւ գոյացած համաձայնութիւնը, որով սնանկութեան գործերը հիւպատոսական դատարաններէն առնուելով կը յանձնուին խառն դատարաններուն։ Միւս հրամանագիրը կը սահմանէ խառն դատարաններու կանոնագրին մէջ եղած փոփոխութիւնները որոնց հաւանած են բոլոր ընդհանուր հիւպատոսները։ Վերջնական համաձայնութիւն մը գոյանալէ ետքը երրորդ հրամանագիր մըն ալ պիտի ելլէ որ կ'ընդլայնէ խառն դատարաններու իրաւասութիւնները։

Պ. ՆՈՎԱՔՈՎԻՉ.— Կ. Պոլսոյ սերպիական դեսպան Պ. Նովաքովիչ որ նոյն պաշտօնով Բարիզ փոխադրուած է, երկուշաբթի օրը պիտի մեկնի մայրաքաղաքէս։ Պ. Նովաքովիչ շաբաթ օրը արտաքին գործոց նախարարին յանձնեց իր հրաժեշտի գիրերուն պատճէնը։

ՕՏԱՐ ՊԱՏՈՒԱՆՇԱՆ.— Ռուսիոյ կայսրը Ս. Վլատիմիր պատուանշանին երկրորդ աստիճանը տուաւ Երուսաղէմի Յունաց Պատրիարքութեան Կ. Պոլսոյ փոխանորդ Տ. Արսէնիոսի։ Ռուսիոյ դեսպանատան պաշտօնեաներէն մէկը երէկ յանձնեց այդ պատուանշանը։

ԳՈՍՈՎԱՅԻ կուսակալ Հաֆըզ Մեհմէտ փաշա մայրաքաղաքս եկաւ արձակուրդով։

ՍԵՒ ԼԵՐԱՆ Նիքոլա իշխանը վերջերս տեսակցութիւն մը ունեցեր է օսմ. դեսպանատան գործակատարին հետ։ Օսմ. դեսպան Ֆեվզի փաշա որ բացակայ կը գտնուի, մօտերս Ջէթինեէ պիտի դառնայ։

ՀՈԼԱՆՏԱԿԱՆ դեսպանը Բ. Դուռն հաղորդեց Լա Հէյի խաղաղութեան Դեսպանաժողովին որոշումները պարունակող գրութիւնները, որոնք կը կազմեն 1899 յուլիս 29ին պատուիրակներու կողմէ ստորագրուած պայմանադրութիւնը, յայտարարութիւնները, և այլն։

ԹԱՏՐՈՆՆԵՐԸ.— Քաղաքապետութեան Խորհուրդը խորհրդակցութիւն կը կատարէ գործադրելու համար Պետական Խորհուրդին այն որոշումը թէ Կ. Պոլսոյ մէջ փայտէ ու խարխուլ թատրոնները վար առնուին և անոնց տեղ աւելի հաստատուն ու վայելուչ շէնքեր կառուցուին։

ՆՈՐ ԴՐՈՇՄԱԹՈՒՂԹԵՐԸ.— Ելմտական նախարարութենէն հրահանգ ուղղուեցաւ թէ գաղթականաց զետեղման ծախքին համար հաստատուած նոր դրոշմաթուղթերէն քանի՞ ղրուշնոց պիտի փակցուի չէքերու վրայ։

Գ. ԶՕՐԱԲԱՆԱԿԻՆ (Մանասթըր) հրամանատարի փոխանորդ կարգուեցաւ նոյն զօրաբանակին առաջին Ֆէրիգ Հաճի Խայրի փաշա։

ՔԱՐԱՓՆԵՐԸ.— Բեռնակիրները բողոքած էին հանրօգուտ շինութեանց նախարարութեան թէ քարափներու Ընկերութիւնը մաքսատան փոխադրութիւններն ուղղակի իր վրայ առած ըլլալով, բեռնակիրներու վարձքին ութնէն եօթը ինք վար կը դնէ և մէկը միայն բեռնակիրներուն կու տայ։ Հանրօգուտ շինութեանց նախարարութիւնը ծանուցած է նոյն Ընկերութեան թէ բեռնակիրներուն վարձքը պէտք է ամբողջութեամբ յանձնուի անոնց։

ԿՐԹԱԿԱՆ նախարարութեան իրաւասութեանը ենթարկուած քանի մը վարժարաններու շէնքերը օսմ. ապահովագրական Ընկերութեան կողմէ երկու տարուան համար ապահովագրուած է, անցեալ տարուան գինէն հարիւրին տասնըհինգ պակաս գինով։

ԹՈՒՐՔԻՈՅ ԵՒ ՅՈՒՆԱՍՏԱՆԻ միջեւ կնքուած հաշտութեան վերջնական դաշնագրութեան տրամադրութեանցը համաձայն՝ հիւպատոսական և առեւտրական պայմանադրութիւններուն կնքման պայմանաժամը թէեւ աւարտած է, սակայն յետոյ երկարած էր։ Օսմանեան կառավարութիւնը ծանուցած է հելլէն կառավարութեան որ այդ պայմանաժամին մէջ հիւպատոսական պայմանադրութիւնները կնքուելէ ետքը՝ առեւտրական պայմանադրութեան բանակցութեանց ձեռնարկուի։ Հիւպատոսական պայմանադրութեան մէկ յօդուածին վրայ միայն տակաւին համաձայնութիւն գոյացած չէ և երկու կողմէն կ'աշխատուի այդ մասին կարգադրութիւն մը ընելու։

ՍԸՎԱՋԻ կուսակալութիւնը նկատելով որ նահանգին գաւառակներուն մեծ մասին մէջ թաղապետական բժիշկ չկայ, գրած է զինուորական վարժարաններու վերատեսչութեան որ անմիջապէս բժիշկներ ղրկուին որոնց ամսաթոշակը պիտի վճարուի թաղապետական սնտուկներէն։

ՀԱՆԳՍՏԵԱՆ թոշակի սնտուկին վարչութիւնը երէկ հարիւր հոգիի ամսաթոշակներ սահմանեց։

ԷՎԳԱՖԻ նախարարութիւնը գրեց Բ. Դրան որ Կ. Պոլսոյ ու արուարձաններուն իսլամական գերեզմանատուններուն չորս կողմը պատեր քաշուին։

ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ դեսպանատան Քօզմօ պահականաւը անցեալները Կէլիպօլու երթալով, սպաները ու նաւազները այցելեր են այն գերեզմանատունը, ուր թաղուած են Ֆրանսական երկու զօրավար, 42 սպայ և 4500 զինուորներ։

ԵՐԷԿ ԳԻՇԵՐՈՒԱՆ ՀՐԴԵՀԸ.— Երէկ գիշեր ժամ 4ուկէսին հրդեհ ծագեցաւ Եէնիճէ Իսկէլէսի, Լիմոնճըլար Ճատտէսի պանիրի վաճառական Հաճի Ալի էֆ.ի քարուկիր վաճառատան վերի սենեակին. Ամբողջ շէնքը այրեցաւ։ Ոստիկանութիւնը քննութեան ձեռնարկեց, վասն զի կրակին պատճառներուն համար կասկածներ ունի։

ԱՂԵՔՍԱՆԴՐԻՈՅ բանտին բանտարկեալներու հագուստներուն յատուկ մթերանոցէն անցեալ օր հրդեհ ծագեր է։ Կրակը դիտմամբ ձգուեր է երեք պահապաններու կողմէ, որպէս զի մթերանոցին մէջ գտնուած հագուստները գողնան։

ՕՍՄԱՆ ՏԻԿՆԱ, եգիպտական զինուորներու ընդհանուր հրամանատարին նամակ մը գրելով, յայտարարեր է թէ իրեն եթէ ամսական հարիւր ոսկի յատկացուի, ցոյց պիտի տայ Սուտանի ցեղապետին գանձերուն պահուած տեղը։ Հրամանատարը թէեւ տակաւին չէ պատասխանած, սակայն յուսալի է որ այդ առաջարկութիւնը նկատողութեան առնուի։

ՎԻԷՆՆԱՅԻ օսմ. դեսպանատան խորհրդական Րեսմի պէյ որ երեք ամիսէ ի վեր հիւանդ էր Պոլսոյ կողմը իր բնակարանին մէջ, երէկ մեռաւ։

«ՊՈՄԷՐԱՆԻԱ» շոգենաւով մայրաքաղաքս եկած 95 գերման զբօսաշրջիկները երէկ Պիրէոն ուղեւորեցան։ Պոմէրանիա մեկնելէ առաջ մինչեւ Վերին Վոսփոր պտոյտ մը կատարեց։

ԳԱՅՍԷՐԻԻ մօտ գտնուած հանքային ջուրի մը և անկէ գոյացած տիղմին նմոյշը բժշկական վարժարանը ղրկուած է տարրալուծուելու համար։

ՀՐԵԱՅ գաղթականներ, երկու հազարի չափ, Կիպրոսի մէջ բնակութիւն հաստատելու համար բանակցութիւն կը կատարեն։

ԲԺՇԿԱԿԱՆ վարժարանի բարձրագոյն դասարանին ուսանողները այս տարի ալ շաբաթը մէկ անգամ Կէօքսու պիտի երթան՝ ջուրերու և միքրոպներու մասին գործնական փորձեր կատարելու համար։

ՄԻՔՐՈԲԱԶՆՆԱԿԱՆ աշխատանոցին մէջ անասուններու հիւանդութեանց դէմ պատրաստուած շիճուկներէն մաս մը ղրկուեցաւ նահանգներու անասնաբուժներուն։

ՂԱԼԱԹԻՈՅ քարափին վրայ անցեալ օր Արեւելեան երկաթուղիներու պաշտօնեաներէն Նիքօլա տ'Անտրիա կառքի մը տակ մնաց և մէկ սրունքը կոտրեցաւ։ Վիճակը բաւական ծանր է։

ԽՈՒԼԸՐՈՒՆ.— Հարուստ կին մը որուն խլութիւնը և ականջներուն բզզիւնը բժշկուած էր Նիքօլսըն հաստատութեան արհեստական թիմբաններովը, այդ հաստատութեան նուիրած է 25,000 ֆր. որպէս զի այն բոլոր խուլերը որոնք միջոց չունին յիշեալ թիմբաններէն գնելու, կարենան ձրիաբար ստանալ։ Դիմել այդ հաստատութեան (Institut) հասցէին Congcott, Gunessbry, London W.

Վիշիի ջուրին պէս տարածուած եւ բուժիչ հանքային ջուր չկայ։ Հարկ կա՞յ յիշել իր միւս բազմաթիւ յատկութիւնները՝ որոնք այն աստիճան օգտակար հանգամանք մը կու տան իրեն։ Ուրեմն միշտ խնամով պահանջեցէք Վիշի-Էթայի ջուրը հետեւեալ անուններով Սէլէսթէն, Կռանտ Կոլյլ կամ Օբիթալ. այդ ջուրին անարատութեան նշանն է «Վիշի Էթա» վերտառութիւնը կրող կապոյտ նշանակ մը որ շիշերուն վրայ զետեղուած է։

ՕՍՄ. ՀԱՆՐ. ՊԱՐՏՔԻ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ
Ա Զ Դ

Հանր. Պարտքի Վարչութեան թողուած հասոյթներու ընդհ. տնօրէնութիւնը պատիւ ունի ծանուցանել շահակիցներուն թէ Սելանիկի նաւահանգստի շինութեանց Օսմ. Ընկերութիւնը իր շինարարութեան հանած և բւրաքանչիւրը 500 ֆր. արժէք ունեցող 10,000 պարտամուրհակներու թիւ 1էն 10,000 դրոշմաթուղթի տուրքը վճարած ըլլալով, այս պարտաթուղթերուն տէրերը կրնան ներկայանալ Ղալաթիա, Պալըքփազարի տեսչութեան մէջ գտնուած մասնաւոր տնօրէնութեան, ուր պարտաթուղթերու դրոշմուելուն գործողութիւնները պիտի կատարուին առանց ծախք պահանջուելու բաժնետէրերէն։

Ընդհ. Տնօրէնութիւն

4/17 մարտ 1900 (1316)　　1—3

ՎԱՐՁՈՒ ԿԸ ՏՐՈՒԻՆ կարգ-... սենեակներ ... որոնք կրնան օգտակար ըլլալ մասնաւոր ընտանիքներու։

Դիմել Խաչիկ Կօյունեան Տունը, Բերա, Թէփէ-Պաշի, թիւ 23՝ ժամատունի դէմը՝ Արագ ապաաբկութիւն։

3—20　　554

ԱԶԳԱՅԻՆ

—Խառն Ժողովին որոշման համաձայն, կրօն. Ժողովը իր երէկուան նիստին մէջ Երզրումի առաջնորդին ընտրութեան համար ընտրելիներու եռանուն ցանկը պատրաստեց հետեւեալ կերպով.— Տ. Զաւէն Ծ. Վ. Եղիաեան, Տ. Եղնիկ Ծ. Վ. Գալփաքճեան, և Տ. Գէորգ Ծ. Վ. Իբրիանոսեան։ Ժողովը որոշեց ընտրութեան հրահանգը փութացնել։

— Կրօն. Ժողովի երէկուան նիստին ներկայացաւ Երուսաղէմի միաբան Տ. Եսայի Վ. Կարապետեան որուն հաղորդուեցաւ թէ իրեն համար որոշուած է երթալ Սեբաստիա, իբր օգնական տեղւոյն առաջնորդ Տ. Պետրոս Սրբազանի։

Ժողովը իր երէկուան նիստին մէջ զբաղեցաւ կարգ մը ամուսնական խնդիրներու նախաքննութեամբ։

— Նպաստից յանձնաժողովն ալ երէկ գումարուեցաւ Ազգ. Պատրիարքարանի մէջ, նախագահութեամբ Ս. Պատրիարք Հօր։ Յանձնաժողովը նկատելով որ մէկ կողմէ գաւառացիներէն կարօտութեան և միւս կողմէ նպաստընկալ վարժարաններու և որբանոցներու վերաբերեալ կարգ մը գրութիւններ և խնդիրներ կը հասնին Պատրիարքարան, որոշեց՝ իր աշխատութեանց աւելի կանոնաւոր ձեւ մը տալու համար, փոխն ի փոխ մէկ նիստին կարօտութեան գիրերը ուսումնասիրութեան առնել, և միւս նիստին վարժարաններու և որբանոցներու խնդիրները։ Զմշկածագի առաջնորդական Տեղապահ Տ. Կորիւն Վ. տեղեկագրած էր Պատրիարքարան թէ թեմական այցելութեան ելած ըլլալով, Կապան Մատէն գացեր և երկար ատենէ ի վեր փակ մնացած դպրոցը բացեր ու մանուկները հոն հաւաքեր է։ Յանձնաժողովը գոհ եղաւ և որոշեց ամսական նպաստ մը յատկացնել այդ դպրոցին։ Յանձնաժողովը ուսումնասիրութեան առաւ Ադբակի մէջ գտնուած որբերու անխնամ վիճակը, որոնք երեսի վրայ լքուած և աւար, անօր ձեռքը մնացած են. որոշեց տեղւոյն Ս. Բարթուղիմէոս վանքին մէջ բանալ ռուսահայ բարերարի մը կողմէ յանձնարարուած որբանոցը։

—Նպաստից յանձնաժողովին երէկուան նիստին մէջ երկար վիճաբանութիւն մը եղաւ Ս. Յակոբայ որբանոցին մէջ գտնուած որբերու արհեստագիտական կրթութիւն տալու կերպին վրայ։ Արիկեան Միհրան էֆէնտի պնդեց սա գաղափարին վրայ թէ որբերը պէտք է Պոլսոյ մէջ գտնուած արհեստաւորներուն քով տեղաւորել, պայմանաւ որ առտուները խանութ երթան և իրիկունները վերադառնան որբանոց։ Թելեան Բարթող էֆէնտի այս առաջարկութեան անօգուտ և անգործածական ըլլալը հաստատեց ապացոյցներով։ Թելեան էֆէնտի յարեց թէ քանի որ Պատրիարքարանէ տարեկան 600 ոսկիի գումար մը յատկացուած է որբանոցին, և քանի որ 200 ոսկիի գումար մըն ալ յանձնուած է արհեստանոցի մը պէտք ըլլալիք շէնքին և գործիքներուն համար, քանի որ մանաւանդ հիւանդանոցին Հոգաբարձութիւնը ամէն միջոց և զոհողութիւն ի գործ կը դնէ արհեստագիտական կրթութիւնը հաստատելու համար որբանոցին մէջ, աջակցութեամբ որբանոցի Խնամակալութեան, պատճառ մը չունինք որբերը ամէն օր հոս հոն տարտղնելու, ինչ որ բոլորովին անօգուտ է։ Թելեան էֆէնտի շարունակելով ըսաւ թէ Արիկեան էֆէնտիի առաջարկութիւնը գործնական ալ չէ վասն զի 10-12 14 տարեկան որբեր, գոնէ 50ի չափ, ամէն օր ինչպէ՛ս պիտի կրնան երթալ Որբանոցէն մինչեւ Պոլիս. եթէ Արիկեան էֆէնտիի առաջարկութիւնը 16-18 տարեկան որբերու համար է, կարծեմ թէ այդ տարիքը ունեցող հազիւ 8-10 որբեր կը գտնուին, որոնք արդէն Խնամակալութեան մէկ կարգադրութեամբը ոմանք Կեդրոնական վարժարան և ոմանք ալ Սէնայիի և այլ կառավարական վարժարաններ կը յաճախեն։ Թելեան էֆ. ըսաւ նաեւ թէ Հոգաբարձութիւնը և Խնամակալութիւնը արդէն ձեռնարկած են արհեստանոցի շինութեան և աւարտած։ Կարծեմ կօշկակարութեան հետ սկզբնաւորութիւն մը եղած է ոստայնանկութեան, կահագործութեան և դերձակութեան արհեստներու ալ. ուրեմն մեզի ուրիշ բան չմնար, բայց միայն ոյժ տալ հոգաբարձութեան այդ ջանքերուն որպէս զի որբերը օրուան մէկ մասը անցընեն հայերէն լեզուի, թուաբանութեան և նախնական անհրաժեշտ գիտութեանց պարապելով, ու մնացեալ մասն ալ աշխատին այդ արհեստներուն վարժուելու համար։

Թելեան էֆ.ի տեսութիւնները ընդունուեցան Յանձնաժողովէն և որոշուեցաւ 15 օրէն գումարել նիստը Ազգ. Հիւանդանոցի հոգաբարձութեան անդամներուն հետ խառն ընել, որպէս զի կարելի եղած միջոցները ձեռք առնուին, այս մասին իրական արդիւնք մը առաջ բերելու համար։

—Տիարպէքիրէն կը գրեն մեզ.—Հակառակ ձմրան եղանակին, օդերը տաքուկ կ'երթան, որով այս տարի հիւանդութիւնները նուազած են։ Տեղացող անձրեւները հունձքի մասին լաւ ապագայ կը խոստանան։ Արմտիքի և ընդեղէններու գիները վրայ դրած են քան թէ նուազած։ Աւետարանական հրապարակը դադրած է։ Անցեալ ամսոյն մէջ, Կիւլպէնկեան և Գուլումճեան եղբարց տեղւոյս դրամատան տունը գողեր մտնելով, դրամարկղը տեղէն կը հանեն, ուրիշ տեղ մը կը տանին, և մէջի 96 ոսկիի չափ գումարը առնելէ ետքը, կը բերեն կը ձգեն տանը մօտակայ փողոցներէն մէկուն մէջ, ու կը փախչին։ Տեղական կառավարութեան կողմէ խիստ քննութիւն մը բացուած ըլլալով, կը յուսացուի որ մօտ ատենէն գողերը ձեռք անցուին։ Մինչեւ հիմա ա՛յս աստիճան յանդուգն գողութիւն մը կատարուած չէր քաղքիս մէջ. զարմանալին հոն է որ տնեցիք չէին արթնցած դրամարկղին փոխադրութեան պահուն։ Տեղւոյս ազգ. վարժարաններն ալ սկսան բարեկարգ վիճակ մը ստանալ, շնորհիւ Նորընտիր Տնօրէն Պետրոս էֆ. Սրապեանի ջանքերուն։

—Զարշամպայի քահանաներէն երկուքը՝ Տ. Արիստակէս Թիլլեան և Տ. Ղուկաս Սիւնկիւտլեան, մտածելով թէ Արմաշու Դպրեվանքը Մեծ Պահքի առթիւ լուբիայ պէտք կրնայ ունենալ, երկու պարկ լուբիա կը գնեն ու կը յանձնեն Սամսոնի առաջն. տեղապահ Տ. Գնէլ Վ. Գալէմքեարեանի, Արմաշի Դպրեվանքը ուղարկելու համար։ Այսպէս պարագայի մէջ նուէրը յարգի կ'անցնի ու Դպրեվանքին փոխ-վանահայր Դուրեան Տ. Եղիշէ եպիսկոպոս մասնաւոր նամակով մը շնորհակալութիւն կը յայտնէ Զարշամպայի յիշեալ երկու քահանաներուն։

—Ֆէրիքէօյի Թաղ. Խորհուրդին պակսած անդամներուն տեղ, Քեր. վրէ Մարգարեան, Տոքթ. Սարգիս Արզըեան, Ազնիւ Աճարոնեան, և Վահան Սրվաճեան էֆէնտիները անդամ կարգուած են։

—Այսօրուան Սուրհանդակի մէջ կը կարդանք հետեւեալը. «Ս. Հայրապետը Ս. Գրքի տպագրութեան էական խնդիրը և անոր ընդհանրացումը հայրապետական աթոռին հետ կապակցեալ տեսնելով, Մայր Աթոռ հասած օրէն ի վեր ուշադրութիւն դարձուցած էր այս կարեւոր գործին վրայ, փափաքելով Ս. Գիրքը մատչելի դարձնել իւրաքանչիւր Հայ ընտանիքի։ Այս միջոցին Մայր Աթոռի տպարանին մէջ պատրաստութիւններ կը տեսնուին Աստուածաշունչի տպագրութեան սկսելու։ Արդէն տպագրուած և բաժնուած են Թեմական և հոգեւոր ատեաններու և անոնց ստորադասեալ գործակալներուն, անդորրագրեր բաժանորդագրութեան համար, Մայր Աթոռի տպարանի կնքով դրոշմուած, ժապաւինուած և տպարանի տեսչին ստորագրութեամբ վաւերացած։ Ս. Գիրքը ճաշակով և մաքուր տպագրելու համար պիտի հրաւիրուի Եւրոպայէն տպարանական գործերու մասնագէտ հմուտ տպագրիչ մը։ Տպագրուելիք Ս. Գիրքը պատկերազարդ պիտի ըլլայ և պատկերները մասնաւոր յանձնարարութեամբ պիտի պատրաստուին Գերմանիա։ Ս. Հայրապետի տնօրինութեամբ բաժանորդագին նշանակուած է 5 րուբլի, որով տպագրութեան և թուղթի անհրաժեշտ ծախքերը թէպէտ չեն գոցուիր, բայց Ս. Հայրապետը նկատած է Ս. Գրքի տարածման բարոյական օգուտը։ Պարտաւորութիւն դրուած է Ռուսաստանի բոլոր եկեղեցիներու և հոգեւոր պաշտօնեաներու վրայ, մէյ մէկ օրինակ բաժանորդագրուելու։ Բարոյական պարտք դրուած է նաեւ կարող ազգայիններու վրայ իրենց կարողութեան չափով Ս. Գրքի մի քանի օրինակներու բաժանորդ գրուելու, որոնց կողմէ ձրիապէս պիտի բաժնուին աղքատ եկեղեցիներու և չքաւոր հոգեւոր պաշտօնեաներու։ Տպագրութիւնը այս օրերս պիտի սկսի։»

—Ստացանք Արեւելեան Մամուլի վերջին թիւը, (թիւ 5, մարտ 1) հետեւեալ բովանդակութեամբ. — Բնական դիմակներ։—Ճէնէվայի ճակատագիրը. թարգմ. Մ. Մ.։—Պատրանքը, Ակիլլեան։—Գրախօսական, Գ. Շահինեան։—Ապակեդրոնացումը գաւառներու կրթական գործին մէջ։—Ճօն Ռըսքըն։—Առողջապահական ազդեցութիւնք հոգւոյ, Ն. Հ. Ներսէսեան։—Մանկանց պարահանդէսը, Վ. Ա.։ —Ակնարկներ, Վռամ։—Անձեռն պատկերահան մը։—Քաղաքական։—Լրաքաղ, Ց. Ժ.։

Ղալաթիոյ Ս. Լուսաւորիչ եկեղեցւոյ Խնամակալութիւնս կը ծանուցանէ թէ Երուսաղէմի Պատր. Փոխանորդ Գեր. Գէորգ եպիսկ. Երէցեան, հրաւիրեալ է յառաջիկայ հինգշաբթի (մարտ 9) Ս. Եկեղեցւոյս մէջ քարոզելու, ի հոգեւոր մխիթարութիւն բարեպաշտ ուխտաւորաց։

Կնիք
Ղալաթիոյ Խնամակալութեան

Ղալաթիա, 9 մարտ 1900

Ծանօթ.— Սկզբնաւորութիւն Ժամերգութեանց՝ ժամ 2ին, սկզբնաւորութիւն Արեւագալի՝ ժամ 3ին, սկզբնաւորութիւն Քարոզի՝ ժամ 4ին։ 2—2

ԹՂԹԱԲԵՐ

ԱՅՍ ՕՐՈՒԱՆ

(Մարս 18ի թերթերէն)

ՊԼԷՕՄՖՕՆԹԱՅՆ

Պլէօմֆօնթայնէն մարտ 16 թուականով կը հեռագրեն.— Կը հաւաստուի թէ Օռանժցիներուն երեք չորրորդ մասը իրենց ագարակները կը վերադառնան։ Քաղաքին մէջ կատարեալ բարեկարգութիւն կը տիրէ։ Վաճառատուները վերստին բացուած են։ Պլէօմֆօնթայնի զինուորական կառավարիչ Բրիթիման զօրավարը, միջոցներ ձեռք առաւ, թաղապետական շուկաները բանալ տալու համար. նաեւ յայտարարութեամբ մը հրաւիրեց ագարակապանները որ իրենց արտադրութիւնները տանին զինուորական շուկան։ Լորտ Ռոպէրթսի յայտարարութիւնը ամէն կողմ փակցուեցաւ քաղաքին մէջ։ Շատ մը Օռանժցիներ Գ. Ֆրայզէրի դիմելով անոր կարծիքը ուզեցին իմանալ։ Գ. Ֆրայզէր յորդորեց զանոնք որ իրենց տեղերը դառնան հանդարտութեամբ։ Պլէօմֆօնթայնի լրագիրները Տրիթֆօնթայնի ճակատամարտին պաշտօնական նկարագրութիւնը կը հրատարակէին այն օրը երբ Անգլիացիները Օռանժի մայրաքաղաքը մտան։ Այդ հրատարակութենէն կ'երեւայ թէ Պօէրները փճացուցեր են անգլիական տասնըվեց թնդանօթներ, զորս չեն կրցեր իրենց հետ տանիլ ձի չունենալնուն համար։ Օռանժի կառավարութեան պաշտօնատարներուն մեծ մասը Պլէօմֆօնթայն մնացած է։ Հեռագրական պաշտօնեաներ, տարական, կտրեր են գիծը այն միջոցին երբ Շթայն նախագահը հեռագիր մը կը ստանար Կրօնյէ զօրավարէն։ Հոս լուր կայ թէ Պօէրները չեն յաջողեր քանդել Պէթուլիայի կամուրջը։

—Անգլիական հեծելազօրքերը Մոտտէր-Ռիվըրի և Պլէօմֆօնթայնի մէջտեղը միշտ կը պտտին և կը հսկեն Պօէրներու ընթացքին վրայ։ Անգլիացերը իմացած ըլլալով որ Պօէրները օդը պիտի հանեն Մոտտէր Ռիվըրի վրայ գտնուած երկաթուղիի մեծ կամուրջ մը, զինուորական արտասովոր միջոցներ ձեռք առած են հսկողութիւն կատարելու համար։

—Լորտ Ռոպէրթս անգլիական թղթակիցներէ կազմուած յանձնաժողովի մը յանձնեց լրագրի մը հրատարակութիւնը, որպէս զի հանրութիւնը տեղեկութիւն ստանայ կացութենէն։

ՊՕԷՐՆԵՐՈՒՆ ՅԱՏԱԿԱՋԵԻԸ

Գերման սպայ մը որ Պօէրներու բանակին մէջ կը ծառայէ, իր ազգականներուն ուղղած մէկ նամակին մէջ սապէս խօսած է.— «Մեր պատերազմի ծրագիրն է տարիներով զբաղեցնել Անգլիացիները՝ փոքր ընդհարումներ կատարելով անոնց հետ։ Մենք բնաւ մեծ ճակատամարտ մը պիտի չձեռնարկենք։ Պօէրները հետզհետէ պիտի քանդեն՝ Անգլիացիներուն թողուելիք տեղերը։ Բրիտանական զինուորները որոնք արդէն կլիմային հետ չեն յարմարած, անօթութենէ պիտի մեռնին երկրի մը մէջ որուն ամէն կողմը աւերակ դարձած է։ Վերջապէս 1812ին Ֆրանսացիները Ռուսիոյ մէջ ինչ մեծ աղէտի մը որ ենթարկուեցան, 1900ին նոյնը պիտի ըլլայ Անգլիացիներուն՝ Թրանսվալի մէջ։

ԼՈՒՐԷՆՍՕ ՄԱՐՔԷԶ

Բորթուկալի կառավարութիւնը որոշեց փութով աւելցնել Լուրէնսօ-Մարքէզի մէջ իր զինուորներուն թիւը։ Մօտերս Լիզպոնայէն հազար հոգի ճամբայ պիտի ելլեն։

ԼԷՏԻՍՄԻԹ

Լորտ Տրնտոնալտի հեծելազօրքերը կատարեալ տեղեկութիւն ստացեր են Օռանժի սահմանագլուխին վրայ՝ Պազուլթոլանտէն մինչեւ Տէ Պիրսի կիրճերը։ Տէ Պիրսի կիրճին մէջ անգլիական հեծելազօրքերը ընդհարում մը ունեցեր են Պօէրներուն հետ։ Անգլիացիներէն երկու հոգի վիրաւորուած են։ Պօէրները ետ քաշուած են։ Հարիսմիթի երկաթուղիին գիծը շուտով նորոգուած է։

ԱՍՏՈՒԱԾԱՇՈՒՆՉ

Գ. Սէսիլ Ռոտսի քոյրը Տէ Ար գացած է, ուր վիրաւորներ պիտի խնամէ։ Իր հետը տարած է բազմաթիւ Աստուածաշունչներ անգլերէն ու հոլանտերէն, որոնց առաջինները՝ Անգլիացիներուն և երկրորդներն ալ Պօէրներուն պիտի բաժնուին։ Գ. Ռոտսի քոյրը նաեւ գերմաներէն, ֆրանսերէն, ռուսերէն, լեհերէն ու շուէտերէն Աստուածաշունչներ ալ ունի՝ պօէր բանակին մէջ ծառայող օտարազգի կամաւորներուն համար։

ԱՆԳԼԻԱ ԵՒ ԳԵՐՄԱՆԻԱ

Քէօլնիշէ Զայթունկ սապէս կը խօսի՝ Անգլիոյ և Գերմանիոյ միջեւ փոխանակուած թղթակցութիւններու խնդրին համար. — «Այն անձերը որոնք անիրաւ են, միշտ իրենց առջեւ քսանըչորս ժամ ունին գանգատելու և նախատելու համար։ Ուրեմն շատ բնական է որ անգլիական մամուլը իր հիմնական ընթացքին հետեւի։ Գերմանիոյ մէջ, սակայն, ընդհակառակը պատճառ կայ գոհ ըլլալու, տեսնելով այն յստակ ու բացորոշ եղանակը, որով արտաքին գործոց նախարարը խօսած է՝ անգլիական կառավարութեան անիրաւ ու ինքնահաճ արարքներուն հանդէպ։ Այդ կառավարութիւնը բիրտ վարմունք մը ունեցաւ մեզ նկատմամբ։ Նոյն իսկ եթէ մեր կառավարութիւնն ալ այնպէս վարուած ըլլայ, ինչպէս կ'ըսեն Անգլիացիները, պարզապէս իրարու հաւասար եկած պիտի ըլլանք։»

Հեռագիր

ԱՅՍ ՕՐՈՒԱՆ

ՊԱՏԵՐԱԶՄԻ ԼՈՒՐԵՐ

ԼՈՐՏ ՌՈՊԷՐԹՍԻ ԾՐԱԳԻՐԸ

ԼՈՆՏՈՆ, 20 մարտ.—Անգլիական մամուլը քանի մը օրէ ի վեր կը խօսի Լորտ Ռոպէրթսի կողմէ խորհուած շարժման ընդարձակ ծրագիրներու վրայ, պատերազմը շուտով աւարտելու նպատակով։ Ահաւասիկ այդ ծրագրին ընդհանուր գիծերը.— Լորտ Ռոպէրթս առաջադրած է 60,000 հոգիով և բազմաթիւ հրետանիներով քալել Բրէթորիայի վրայ, մինչդեռ Սըր Ռըտվէրս Պուլլէր 40,000 հոգիով պիտի յառաջանայ Նաթալէն։ Ուրիշ բանակ մը՝ 30,000 հոգինոց՝ որ հիմա ճամբան է, պիտի օգնէ այդ երկու բանակներուն։ Միւս կողմէ Քարինկթըն զօրավարը՝ բաւականաչափ զինուորներով՝ պիտի արգիլէ Պօէրները, որպէս զի չկարենան հաստատուիլ Ռոտէզիայի մէջ, Թրանսվալի արեւմտեան կողմը։ Իսկ Լորտ Քիչնէր՝ բազմաթիւ բանակով մը՝ նախ Մէյֆքինկի վրայ պիտի քալէ և յետոյ դէպ ի Բրէթորիա պիտի յառաջանայ։

— Շթայն նախագահը, պատասխանելով Լորտ Ռոպէրթսի զեկոյցին, յայտարարեր է թէ Պօէրները բնաւ պայթուցիկ գնդակ չեն գործածեր և սխալ է այն լուրը թէ սպիտակ դրօշի գործածութեան համար զեղծումներ կը գործուին։

—Լորտ Մէթհուէն հարաւէն և գնդապետ Բլըմէր հիւսիսէն կը մօտենան Մէյֆքինկի։

ՌՈՒՍԻԱ ԵՒ ՍԵՐՊԻԱ

ՊԷԼԿՐԱՏ.—Պէլկրատի ռուսական դեսպանատան գործակատար Գ. Մանսուրով իր պաշտօնատեղին դարձաւ, բայց սերպ կառավարութեան հետ ո և է յարաբերութիւն պիտի չունենայ, մինչեւ որ Աղեքսանդր Թագաւորը ներում շնորհէ քաղաքական բանտարկեալներուն։

ԳԵՐՄԱՆԻԱ ԵՒ ՖՐԱՆՍԱ

ՊԵՐԼԻՆ.— Բարիզի Արուեստահանդէսին առթիւ, Գերմանիոյ պատերազմական նախարարը վերցուց՝ գերման սպաներուն Ֆրանսա երթալուն դէմ եղած արգելքը։

ԱՒՍՏՐԻԱ

ՎԻԷՆՆԱ. — Աւստրիոյ ածխահանքի գործարաններէն 70,000 հոգի որոնք չէին աշխատեր, վերսկսան իրենց աշխատութիւնները։

ՍԱԿԱՐԱՆ

Երկու օրէ ի վեր գիները թէեւ մեծ տարբերութիւններ չունին, բայց հաստատ կը բռնուին սակարաններու մէջ և ըստ երեւոյթին, բարձրանալու հակամէտ են առ այժմ։

—Այս շաբթուան հաշուեյարդարումով որոշուած է 55 ղրշ. rèbor 1000 Քոնսոլիտի համար. իսկ Երկաթուղիի համար այս անգամ rèbor եղած է. իւրաքանչիւրին 22ուկէս սանթիմ, որովհետեւ 10 օրէն Երկաթուղիի վիճակահանութիւնը կը քաշուի և հետեւապէս ուրիշ հաշուեյարդարումի ժամանակ չի մնար, 15 օրը մէկ անգամ ըլլալով սակարանի հաշուեյարդարումի օրը։

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՍԱԿԱՐԱՆ

ՓԱԿՈՒՄ

Օսմ. Քոնսոլիտէ Սեռի Դ.	Օ. Ռ.	25	03 1/2
Ամէնէն բարձր գին	»	25	08 1/2
Ամէնէն վար գին	»	24	03
Րումէլիի երկթ. զոց.	Ֆր.	124	87 1/2
Ամէնէն բարձր գին	»	126	12 1/2
Ամէնէն վար գին	»	124	62 1/2

ԲԱՑՈՒՄ 8 Մարտ

Օսմ. Քոնսոլիտէ Սեռի Դ.	Ք. Կ.	25	03 1/2
Րումէլիի Երկաթուղի	Ֆր.	124	75
Օսմանեան		420	—
Ռէժի		316	—
Օսմ. Պանքա		12	87
Քրէտի Ժէնէրալ Օթմ.		2	35
Յօս. Օթ. Շանժ է Վալէօռ	Ա. Ռ.	0	13
Օսմ. Ապահ. Ընկ.		4	37 1/2
Թրամուէյ բաժնեթ.		685	—
» ժուիսանս		225	—
» պարտաթ.	Ֆր	481	
Քարափ Կ. Պոլսոյ	»	478	50
Թրանսվալ	»	73	—

ԴՐԱՄՆԵՐՈՒ ԸՆԹԱՑՔԸ

20 ֆրանքնոց	Ղրշ.	87	22
Անգլիական ոսկի	»	110	10
Յոյն էմբէրիալ	»	90	05
Քրիմիչ	»	51	09
Մէճիտիէ արծաթ	»	108	05
Մէթալիք	»	84	22
Րուպլի թղթադրամ	Օ. Ռ.	»	61

ՓՈԽԱՆԱԿԱԳԻՐ

Լոնտոն 3 ամիս	Ղրշ.	109	17 1/2
» » » չէք	»	110	07 1/2
Բարիզ » »	Ֆր.	22	96 1/4
» » » չէք	»	22	86 1/4
Պէրլին անմիջապէս չէք	Մարք	18	57
Վիէննա չէք	Ֆիոր.	21	88

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՍԱԿԱՐԱՆ

ԼՈՆՏՈՆ, 20 Մարտ

Անգլիական Քոնսոլիտէ		102	56
Օսմանեան Ռանթ սէռի Բ.		46	75
Օսմանեան Ռանթ սէռի Դ. բաց.		22	75
Օսմանեան Ռանթ սէռի Դ. զոց.		23	75
Օսմանեան Պանքա		12	87
Ռուսական 1890		101	—
Հելլենական 5 %		40	—
» Մօ օրօլ		46	—
Պուլկարական 1888		86	50
Էժիբսիէն Իւնիֆիէ		104	12
Չարթըրտ		3	78
Տօմինըրալ		102	25
Թրանսվալ		3	—
Այտըն երկաթուղի		10	—
Փոխարժէութ ըն		25	430

ՓԱՐԻԶ, 20 Մարտ

Ֆրանս. Ռանթ 3 %	»	101	50
» » 3 1/2 %		103	20
Օսմ. Քոնս. սէռի Դ. բաց.	Ղրշ.	23	25
) զոց.	»	23	25
» » » Բ.		46	75
» » » Գ.	»	26	80
Օսմ. Կայս. Պանքա	»	576	—
Օսմանեան	»	420	—
Րումէլի երկաթուղի	Ֆր.	127	50
Օսմ. մաքսատուն	»	506	50
Օսմ. Ռէժի	»	316	—
Բրիօրիթէ Թիւրք 4 %		485	25
Քրէտի Լիօնէ		1145	—
Բարիզի Պանքա		1169	—
Իտալական Ռանթ	»	94	40
Օսմանեան արտաքին	»	72	95
Էժիբսիէն Իւնիֆիէ		106	50
Թրանսվալ	»	76	—
Չէք Լոնտոնի վրայ	»	25	205
Գրամագետ	»	03	50
Չարթըրտ		93	—

ՊԵՐԼԻՆ, 20 Մարտ

Ռուպլը	»	216	10
Րումէլիի երկաթուղի	»	121	10
Անատ. երկթ. պարտաթուղթ	»	—	—
Փոխ. Լոնտոնի վրայ 3 ամս.	»	20	275

ՎԻԷՆՆԱ, 20 Մարտ

Փոխան. Լոնտոնի վրայ	»	242	70
Րումէլիի երկաթուղի	»	122	10
Օսմ. Ռէժի	»	152	50

ՊՐՈՒՔՍԷԼ, 20 Մարտ

Օսմ. Քոնս. սէռի Դ.		23	—
Րումէլիի երկաթուղի		125	—

THE
LANCASHIRE
INSURANCE
COMPANY

ՀՐԴԵՀԻ ԵՒ ԿԵՆԱՑ
ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԱՆԳԼ. ԸՆԿ.
Հաստատուած 1852 ին

Կեդրոնական գրասենեակ ընկերութեան յԱնգլիա «Լանքաշայր Էնշիւրընս Պիւլտինկ Էքսչէնճ Սթրիթ, Մանչէսթէր։
Դրամագլուխ անգլ. ոսկի 3,000,000
Պահեստ » » 1,574,400

ՀՐԴԵՀԻ ՃԻՒՂ
Հրդեհի ապահովագրութիւն ամէն տեսակ սեպհականութեանց վրայ, ինչպէս քարաշէն և փայտաշէն տուներ կարասիք, վաճառականական ապրանք, ևն, ևն, ամենանպաստաւոր պայմաններով, ո և է կերպով։

ԿԵՆԱՑ ՃԻՒՂ
Այս ընկերութիւնը ամէնէն նպաստաւոր պայմանները կ'ընծայէ կեանքերնին ապահովագրել ուզողներուն։

ՊԱՅՄԱՆԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՆՈՐ ՏԵՍԱԿ ՄԸ
Տիեզերական ապահովագիր, անվիճելի, առանց սեղմումի և շահուց մասնակցութեամբ։

Ամէն տեղեկութեանց համար դիմել ընդհանուր գործակալներուն
ՖՕՆՏ ՍԷԼԸՐ և ԸՆԿ.
Թիւ 4, Բիւյիւք Թիւնէլ խան, Ղալաթիա
79—104

Տr. ԽԱՉԱՏՈՒՐԵԱՆ ԵՒ ՈՐԴԻ
ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ-ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺ
396, Մեծ փողոց Բերա, 396
Տեսնել 4րդ երեսը

ՕԳՈՒՏ ՄՕՐԻԻ ՋԿԱՆ ՕՇԱՐԱԿ
Կ. Պոլիս, 15 ... 1889
ՏՐ. Ա. ԱՆՏՐԷԱՍԵԱՆ

Յ. ՄԱՏԹԷՈՍԵԱՆ ԹՂԹԱՎԱՃԱՌԱՆՈՑԸ
ԾԽԱԽՈՏ ՀՆԱԾ Է, ԲԱՑԱՌԻԿ ԳԻՆԵՐՈՎ, ԸՆՏԻՐ ՏԵՍԱԿ
1,000,000 ՆԱՄԱԿԻ ՊԱՀԱՐԱՆՆԵՐ
Պահանջեցէք օրինակներու հաւաքածուն ՁՐԻ
Գտնուեէք 40 փարայի բոլորակում երկէ փոստայի ծախքի համար։
Յ. ՄԱՏԹԷՈՍԵԱՆ, Թղթավաճառ Եօզղաշ, Կ. ՊՈԼԻՍ

—)(18)(—

ՆԻՔՕԼ ՄԷՅՐԱ

ԿՌԱՊԱՇՏ ՀՆԴԻԿՆԵՐԸ

Բ. ՄԱՍ

ԽՈՐՀՐԴԱՒՈՐ ԴԷՊՔԵՐ

Հազիւ թէ բակէն դուրս ելած էր, մարդ մը երեւան ելաւ խոշոր սիւնի մը ետեւէն՝ ուրկէ դիտած էր բոլոր այդ տեսարանը։

Մուրացիկն էր՝ որ իր թաքստոցէն ամէն բան լսած էր, ու մանաւանդ այդ պատճառաւ վերջին ծայր ուրախ արտայայտութիւն մը ստացած էր իր դէմքը։

—Ամէն բան փակուած է. ըսաւ ինքնիրեն. Բախտ ձեռքս բռնելով զիս առաջնորդեց։ Ու ճիշդ այս պահուս իմ ձեռքս կը յանձնէ այն միակ մարդիկը որոնք տեղեակ են գաղտնիքիս։

Յետոյ աւելցուց.

—Այս իրիկուն ե՛ս եմ որ մեհեան պիտի գտնուիմ։ Եւ անշուշտ միջոցը պիտի գտնեմ ասոնք արգիլելու որ չերթան հոն։

Եւ ինքն ալ անյայտացաւ պատէ մը վար ցատկելով։

Դ.

ՆՈՐԷՆ ՏՈՔԹ. ԹՈՄՍԸՆ

Անունը գրուած էր որ պանդոկը յաջորդական անակնկալներու մէջ պիտի իյնար այդ օրը։

Պանդոկապետը Սիթըն բանտարկելէն ետքը երբ պանդոկին բակը վերադարձաւ, տեսաւ որ արտակարգ ոգեւորութիւն մը կը տիրէ հոն։

Բնակիչները արթնցեր էին և հոս ու հոն կազմուած էին խումբեր։ Կը խօսէին, շարժումներ կ'ընէին։ Յայտնի էր որ արտակարգ բան մը տեղի կ'ունենար։

Քասիրը ալ իր կարգին նայեցաւ այն կողմը ուր միւսները կը նայէին։ Եւ ինքն ալ զարմացած մնաց։

Պզտիկ կարաւան մը ծայր տուած էր Նէճիկիւլի միակ փողոցէն, ու կը բաղկանար քառասուն բեռնակիրներէ և երեք գահաւորակներէ։

Սովորութեան համեմատ, կարաւանին առջեւէն կ'երթար մասնաւոր սուրհանդակ մը՝ որ առաջնորդի դեր կը կատարէր, վառ ջահ մը ձեռքը։

Բոլոր Հնդիկները որոնք պանդոկին մէջ կը գտնուէին այդ պահուն, չէին յիշեր բնաւ ո՛ և է ճամբորդ մը՝ որ մինչեւ այդ տեղերը առաջանալու յանդգնութիւնը ունեցած ըլլար։

Ա՛ս էր իրենց զարմանքին պատճառը։

Երբոր կարաւանը պանդոկին դրան առջեւ հասաւ, բեռնակիրները և գահաւորակները կանգ առին. այս վերջիններէն վար իջան երեք հոգի, երկուքը էրիկ մարդ և մէկը կին։

Անմիջապէս հետաքրքիրներու շրջանակ մը կազմուեցաւ անոր շուրջը։

Բայց պանդոկապետը ցրուեց զանոնք և սքանչելի անգլերէնով մը ըսաւ նորեկներուն.

—Անշուշտ յոգնած էք դուք. հանգչելու և զովանալու լաւագոյն տեղն է իմ պանդոկս։

—Շնորհակալ եմ, ըսաւ Եւրոպացւոց ամէնէն տարէցը. հաճեցէք մեզ մեր սենեակը առաջնորդել։ Պաղ ջուրի լոգանք մը պիտի առնենք և քանի մը ժամ ալ պիտի հանգստանանք՝ վերստին ճամբայ ելլելէ առաջ։

—Կը մեկնի՞ք այս իրիկուն։

—Այո, այս իրիկուն իսկ։ Բեռնակիրներ ունի՞ք։

—Ո՛չ, պատասխանեց պանդոկապետը. Եւրոպացի բնա՛ւ չի գար Նէճիկիւլ այս եղանակին մէջ։ Եւ սակայն ախոռիս մէջ երկու ջէպրաներ ունիմ՝ որոնք լաւ ճամբայ կ'առնեն։ Կրնամ նոյն իսկ զանոնք լծել բալիի-կառիի մը (երկու անիւով տեսակ մը սայլ.) այսպիսով կրնաք ձեր ուզած տեղը երթալ։

—Լա՛ւ, քիչ մը վերջը կը խօսի՛նք բոլոր ատոնց վրայ։

Ու երեք ճամբորդները պանդոկապետին կողմէ առաջնորդուեցան պանդոկին ամէնէ՛ն լաւ սենեակները։

Ընթերցողները գուշակեցին անշուշտ թէ այդ եւրոպացի ճամբորդներն էին Տոքթ. Թոքսըն, Բէնսօնէ ու Տէպորա։

Զիրենք թողած էինք այն վայրկեանին՝ ուր մօտ էին Իալանտայի ծովեզերքին մօտենալու։

Իրենց մակոյկը ջախջախուած էր ապառաժներուն վրայ։ Բարեբաղդաբար երեքն ալ սքանչելի լողորդներ ըլլալնուն, կրցած էին մինչեւ մօտակայ ծովեզերքը հասնիլ։ Յետոյ ցամաք ելած էին ու գացած ձկնորսի գիւղ մը՝ ուրկէ Գ. Թոքսըն մարդիկներ առնելով իր հետը, ազատած էր նաեւ լաքայէ սնտուկը որ կը տատանէր ալիքներուն վրայ։

Աւելորդ է ըսել թէ Գ. Թոքսըն բնաւ չէր փոխած իր մտադրութիւնը։

Ամէն ատենէ աւելի կը յամառէր Հնդկաստան երթալու։

Եւ իր այդ յամառութեան շնորհիւն էր որ կրցած էր հասնիլ մինչեւ Նէճիկիւլ՝ ուր վերստին գտանք զինքը, Բէնսօնէի ու Միս Տէպորայի հետ։

Երեք ճամբորդները իրենց յատկացուած սենեակները մտնելնուն պէս, խակոյն անկողիններուն վրայ նետուեցան քիչ մը հանգստանալու համար։

Միայն թէ Բէնսօնէի անկողինը կը տարբերէր միւսներէն։

Երիտասարդը փոխանակ իրեն համար մասնաւորապէս պատրաստուած անկողնին վրայ նետուելու, մտաւ լաքայէ սնտուկին մէջ, ուր չէնք շնորհք տեղաւորուեցաւ։

Տէպորա միշտ կը ծիծաղէր այդ սովորութեան վրայ։

—Ի՞նչ ընեմ, ըսաւ Բէնսօնէ, շատ հանգիստ կը զգամ ինքզինքս այս սնտուկին մէջ։

Յետոյ, մինչդեռ Գ. Թոքսըն ժպտելով կը հեռանար, ցած ձայնով ըսաւ Միս Տէպորայի.

—Պէտք է մանաւանդ գիտնաք որ քիչ մըն ալ վախէս կը քնանամ այս սնտուկին մէջ։ Որովհետեւ սա համոզումը ունիմ թէ անպատճառ առտուան մէկը պիտի արթննա՛նք ու տօքթէօրը չպիտի գտնենք մեզի հետ։ Մինչդեռ շարունակ սնտուկին մէջ գտնուելուս պատճառաւ, տօքթէօրը չպիտի կրնայ առանց մեզի իմաց տալու ճամբայ ելլել. չպիտի ուզէ բնաւ առանց այս սնտուկին Կոնտաբուր երթալ, ու սնտուկը առնելու համար պիտի պարտաւորուի զիս արթնցնել։

(Շարունակելի)

ՀԱՅՐԵ՛Ր ՄԱՅՐԵ՛Ր ԿԱՐԴԱՑԷ՛Ք

Եթէ վտանգաւոր հիւանդութիւն մը կայ տղոց համար, ապահովապէս ՓՈՐՀԱՐՈՒԹԻՒՆՆ է։ Փոքրիկ անզգուշութիւն մը փորհարութեան դառն տանջանքին կ'ենթարկէ փոքրիկ անմեղներն. որոնց սրտառուչ ճիչերն ու դէմքին թալկութիւնը հալումաշ կ'ընէ խեղճ մայրերը։ Ո՞ւր է այն զուարթ մանկիկը. ու՞ր են անոր անվերջ ծիծաղներն ու ոստոստումները. աւաղ անոնց ամէնքը տեղի տուած են ընդհանուր տկարութեան մը որ աւա՜ղ կը յամառի բժշկուիլ։ Մեծ մարդասէր մը սակայն, Բրօֆ, Կրէց, ձեռք կառկառած է այս անմեղ հրեշտակներուն և վերջ տալու համար անոնց ենթարկուած փորհարութեան տառապանքին, երկար աշխատութենէ վերջ, յաջողած է հնարել ԷԼԻՔՍԻՐ ԿՐԷՑՆ, որ խիստ քաղցրահամ օշարակ մ'է և վայրկենաբար կը բուժէ տղոց փորհարութիւնը։

Բարիզի մանկանց Հիւանդանոցներէն մին վարակուեցաւ փորհարութեան ախտով և սկսաւ մեծ կոտորած պատճառել։ Փոքրիկները հետզհետէ կ'ընիհարնային և դեռ չծաղկած կը թոշնէին։ Հիւանդանոցին բժշկապետը, յուսահատ ամէն դեղէ ու դարմանէ, ԷԼԻՔՍԷՐ ԿՐԷՑ տուաւ մանկիկներուն և այս դեղին հրաշալի ազդեցութեան շնորհիւ փոքրիկ հիւանդներուն ամէնքն ալ քանըչորս ժամուան մէջ բժշկուեցան։ Այս պարագան հանրածանօթ ըրաւ ԷԼԻՔՍԷՐ ԿՐԷՑ որ հիմա ամէն տան մէջ պատրաստ կը գտնուի։

Կը ծախուի Կ. Պոլսոյ և գաւառներու մեծ դեղարաններն ու դեղի մթերանոցները։ 466 Բ 6—13

ԳԺՈՒԱՐԱՇՆՉՈՒԹԻՒՆՆ ՈՒ ԿՈՒՐԾՔԻ ԻՋՈՒԱԾՔԸ

Եթէ չդարմանուին, վտանգաւոր են, մինչեւ իսկ խեղդամահ կը պատճառեն։ Կանոնաւոր շնչառութիւն չընողը, ծանր բեռան մը տակ կը ճնշուի, շնչափողերը կը խծլտան, և կուրծքը չի կրնար հանգիստ ընել։ Դարմանին համար բժիշկներ մտահոգ էին և գիտութիւնը գտաւ ԷՍԲԻՔԻ ՍԻԿԱՌԷԹՆ ու ՓՈՇԻՆ, որք հիմնապէս կը բուժեն, կուրծքի իջուածքը, հազն և շնչառական հիւանդութիւնները։ Բժիշկներ կը յանձնարարեն այս դեղը։ Բարիզի և եւրոպական ուրիշ հիւանդանոցներու մէջ միմիայն ԷՍԲԻՔ կը գործածեն այս հիւանդութեանց համար։ Կը ծախուի Բարիզ Սէն Լազար փողոց թիւ 20 և մայրաքաղաքիս ու գաւառներու դեղարաններուն մէջ։ 497 14—52

ԼԱ ՆԻՒ-ԵՈՐՔ

ԿԵՆԱՑ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ԸՆԿ.

Ամենաճոխ Միջազգային Ընկ.ն

Կենաց վրայ ապահովագրութեան

Տնօրէնութիւն յեւրոպա

Բարիզ 1 և 3 Լը Բէլթիէ փողոց (Բուլվառ տէ Իդալիէնի անկիւնը)։ Ընկերութեան շէնքերն այժմ կը վերաշինուին, որով իր գրասենեակներն առժամաբար փոխադրուած են Նոդռ-Տամ տէ Վիքդուառ փողոց Թ. 42։

1898 Յունուար 1ին ամբողջովին իրականացած երաշխաւորութեան պատրաստ գումարն է ՄԷԿ ՄԻԼԻԱՌ ՔԱՌԱՍՈՒՆ ՄԻԼԻՈՆ ֆր.։ Ապահովագրութիւն որ կը բանի՝ 4,545,160,943 ֆր.։ Ընկերութեան հիմնուելէն ի վեր՝ 1845՝ ապահովագրեալներու վճարուած՝ մէկ միլիառ 320 միլիոն։

1898ին հնչուն դրամով վճարելի շահերն են 14,400,000 ֆր., 1897էն 1,424,000 ֆր. աւելի։

ԼԱ ՆԻՒ ԵՈՐՔ ունի 300,000է աւելի անդամ, որոնք Ընկերութիւնը կը կազմեն, որոնց կը պատկանի Ընկերութիւնն և որոց կը վերադառնին Ընկերութեան բոլոր շահերը։ Եթէ մասնակից էք, և կամ տակաւին չէք, խիստ շահեկան է ձեզի համար ճանչնալ Ընկերութեան մասնաւոր կարգադրութիւնները։ Օրինակի համար մանրամասն տեղեկութիւններ ուզեցէք իբրեւ Հասութաբեր գործ ապահովագրութեան վրայ որ հարիւրին չորս երաշխաւորեալ տոկոսունի. նոյնպէս տարեվճարներու եւ օգտուելու ձեւով ապահովագրութեան վրայ, ի դէպ մահու որոշեալ ժամանակամիջոցի մէջ։ Աւելի ընդարձակ տեղեկութիւններու համար դիմել առ.

Տնօրէնութիւն ի Թուրքիա
Հ. ՈՒ. ՀՈՒԻԹՕԼ ԵՒ ԸՆԿ.
Քէնիւշ-Գատտուիրան
192 Ա. ՉՈՒՀԱՃԵԱՆ
Վօյվօտա փողոց Վիթալիս խան Ղալաթիա

ՔԻՒՆԱՐՏ CUNARD

ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ

Ուղղակի երթեւեկութիւն Լիվերպուլ և Ամերիկայի միջեւ

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնօ
Ումպրիա	7718	Գամբանիա	4561
Էդրուրիա	7718	Սամարիա	3574
Սէրվիա	7391	Մարաթոն	2408
Ուլթոնիա	7268	Ալյաս	2398
Բավոնիա	5587	Սարդինա	3102
Սէֆալոնիա	5547	Բալմիրա	2244
Կալլիա	4809	Բալմիրա	3140
Օթէնի	4557	Թրինիդատ	1899
Ալէպբօ	2143	Մորօզզօ	1853
Բէտտոր	1876	Բամբանիա	1225
Շերպուրկ	1814	Լաւրենթիա	1225
Գազլոնիա	4845		

Ալէփփօ շոգենաւը, նաւապետ Հուիթմըն, Լիվրբուլէն Պոլսոյ նաւահանգիստը պիտի հասնի դէպի Մարտ 22 (Ն. Տ.)։

Դիմել առ. ԺՕԼԻ և ՍԻԿԷՐ

Joly et Seager

Մէյմանէթճիլէ խան, Թիւ 6, 7, 8, Ղալաթիա, Քարտ Մուսթաֆա փողոց։ 129

ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ 1852

Տ[րք] Ս. ԽԱՉԱՏՈՒՐԵԱՆ ԵՒ ՈՐԴԻ

ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ-ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺՔ

396 ՄԵԾ ՓՈՂՈՑ ԲԵՐԱ 396

(Ֆրանսիական թատրոնի դիմաց)

Կատարելագործեալ գործիքներու միջոցաւ ամենատառապալից ցաւած ակռաներն ալ անցաւ կը լեցնեն. ցաւազերծիչ և բուժամիջոցներով պատմառել։

Նորահնար եղանակաւ, ոսկի, ճենապակեայ, և գիւտական արհեստական ակռաներ կը պատրաստեն, յար և նման բնականին, գեղեցկութեան և կենսոլորդութեան նիւթերով։

Բերնի հիւանդութիւնք կատարելապէս կը բուժուին ինչպէս նաեւ ծերութեան գործերու և ամենակատարելագործեալ միջոցներու միջոցաւ, առանց ցաւի մասնակցութեան։

Ե. Գ. Ջիմանները կիրակի օրերն ալ, (ժամը 9ն մինչեւ 12) ինչպէս նաեւ ամէն օր (ժամը 4էն մինչեւ 6) հիւանդ կընդունին Բերայի գործատեղին։ 197

Կառաջարկուի իւրաքանչիւր բնակարան, թիւ 1 հրապարակ փողոց։

EMULSION SCOTT

ՍԳՕԹԻ ՕՇԱՐԱԿԸ

Գործարանին Նշանը

միակ միջոցն է որով կարելի ըլլայ խմել ձկան իւղն և իբօֆօսֆիթը։ Խիստ հաճելի է ճաշակելու և մարսողութեան կ'օգնէ։ Աշխարհի բոլոր բժիշկները ՍԳՕԹԻ ՕՇԱՐԱԿԸ կը յանձնարարեն բուժելու համար

ՀԻՒԾԱԽՏԸ, ԽՕՑԼԸ (սըրաճա), ԱՆԱՐԻՒՆՈՒԹԻՒՆԸ, ԾԻՒՐՈՒՄԸ, ՄԱՆԿԱՆՑ ՈՍԿՐԱԹԵՔՈՒԹԻՒՆԸ, ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՎԱՏՈՒԺՈՒԹԻՒՆԸ, ԹՈՔԻ ՏԿԱՐՈՒԹԻՒՆԸ, ՀԱԶԸ, ՀԱՐԲՈՒԽԸ, ՆԻՀԱՐՈՒԹԻՒՆԸ, և ՄԱՆԿԱՆՑ ՎՐԱՅ ՅԱՐՁԱԿՈՂ ԲՈԼՈՐ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ։

Կը ծախուի բոլոր դեղագործներուն և դեղավաճառներուն քով։

Գործակալութիւն ի Կ. Պոլիս, ՀԱՄՄԷՐ ԵՒ ՀԱՒՐԼ 531

Լ Ա Ն Գ Ռ Ը

ԱՐԵՒԵԼՔԻ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆՑ ԱՄԷՆԷՆ ՀԻՆ, ՀԱՄԲԱՒԱՒՈՐ ԵՒ ՏԱՐԱԾՈՒԱԾ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆԸ

Երաշխաւորութեան գումար 147 միլիոն.	1871էն մինչեւ 1897 վճարուած գումար 280 միլիոն։

ՎԱՐՉԱԿԱՆ ԽՈՐՀՈՒՐԴ

Պ. Պ. Կոմս Էտմոն Ջիշի, կայս. և Թագ. մասնաւոր խորհրդական, Նախագահ
» Ռօտոլֆ Հօեօս, Դեր-Նախագահ.
» Ժօզէֆ Հօեօս, Կայս. և Թագ. մասնաւոր խորհրդական.
» Գօլոմօն Նաքօ, » » » » »
» Անթուան Բրօքէշ տ'Օսթէն.
Թէոտոր Բօնձէն
Ժան տը Վէնինկ-Ինկէնհայմ

Կառավարութեան Քօմիսէր

Պ. ԺԱՆ ՄԻՒՔ, Կայս. և Թագ. Նախարարական խորհրդական

Ընդհանուր գործակալ. ԼԻՕՆԷԼ ՓՕՆՏԻ

ՏՆՕՐԷՆՈՒԹԻՒՆ. Բերա, Թիւնէլի հրապարակը, Սարաֆօղլուի տուն։
ԱՐԵՒԵԼՔԻ ՀԱՄԱՐ 202

ՀԱՄՊՈՒՐԿ ԵՒ ՄԻՒՆԻԽ

ՄԻԱՑԵԱԼ

ՀՐԴԵՀԻ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆՔ ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ

Դրամագլուխ	ֆռանք	27.000.000
Պահեստի դրամ	»	52.002.500
Տարեկան հասոյթ	»	70.339.912

Ընկերութիւնքս ՓՈԽԱԴԱՐՁ ԵՐԱՇԽԱՒՈՐՈՒԹԵԱՄԲ կ'ապահովագրեն մթերանոցներ և բնակութիւններ և ասոնց մէջ գտնուած վաճառքներ և կարասիներ խիստ չափաւոր սակագիներով։ 514

Լիազօր ներկայացուցիչ Կ. Պոլսոյ

ԳԱՌՆԻԿ ԱՍՏՈՒԱԾԱՏՈՒՐ. Պոլիս, Պահչէ-Գաբու, Անանիտիս խան. 20 21 22

ՇԱՊՕԹՕԻ ՖՕՍՖՕԿԼԻՍԷՐԱԹ ՏԸ ՇՕԻ ԳԻՆԻՆ

VIN DE PHOSPHOGLYCÉRATE DE CHAUX DE CHAPOTEAUT

Կը ներկայացնէ այն ձեւը որուն տակ Ֆօսֆաթ տը Շօն կը գտնուի մարմնին մէջ։ Առաջին կարգի կազդուրիչ մըն է, որ կը գործածուի Ֆօսֆադիւրիւ Գլօռօզի, դանդաղ-նոյաբէան, ապաքինոյաբէան, և ընդհանրապէս բոլոր մարսողական հիւանդութեանց մէջ։ Կը պատրաստուի նաեւ օշարակի, դեղահատի և հատիկներու ձեւին տակ։

Կեդրոնատեղի Բարիզ, 8, Վիվէն փողոց և գլխաւոր դեղարանները։

ՕՍՄ. ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԴՀ. ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ՀԻՄՆՈՒԱԾ

Վեհափառ Սուլթանին Կայսերական Իրատէով

Որ կը կրէ 2/14 Օգոստ. 1892 Թուակիր

(20 Սէֆէր 1310)

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Հրդեհի, արկածներու, փոխադրութեանց եւ կեանքի վրայ

Ընկերութեան կեդրոնատեղին կա ՈՒԼԻՍ Եէնի խան, Քարաքէօյ Ղալաթիա

Գործակալ, Ղալաթիոյ մէջ Պ. Ալպէր Սիմբնս
Յակորեան խան, Վօյվօտա փողոց
Թիւ 67

Գործակալ, Պոլսոյ կողմը
Օսմ. Պանքայի մասնաճիւղը
Եէնի ճամի Հավլուսը փողոց,
Օսմ. Նամուկտաան դէմը

Դեր-գործակալ Պոլսոյ կողմը Պ. Ի. Զասօխ
Մահմուտ պաշալար, Զարքլըը խան, Թիւ 21 194

ԹՈՄԱՍ ՈՒԻԼՍԸՆ

ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՔ

Ընդմէջ Հըլլի, Կ. Պոլսոյ և Օտեսայի

Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ
Ալպանօ	1069	Ֆօմօ	1497	Կօզօ	1011	Մալմօ	724	Րօզարիօ	186
Ալէքթօ	3607	Ֆօնկօ	2906	Կրոտօ	1695	Մարէնկօ	2273	Ռարֆօ	1118
Անճէլօ	1541	Ֆօրտօ	895	Հէրօ	775	Մարգէլլօ	3709	Ծիքքօ	1735
Արիօսդօ	2377	Ֆիտօ	4811	Հիտալկօ	1581	Միքատօ	3557	Սիլվիօ	1193
Պատանօ	1832	Ֆօմինօ	937	Հինտու	3720	Միլօ	1057	Սմէրօ	1200
Պորօտինօ	1264	Ֆուրօ	2382	Հօրադիօ	3600	Մօնպէլլօ	1735	Թասօ	1328
Պրավօ	1076	Ֆրադօ	1718	Համպէր	596	Մուրիլլօ	2419	Թ. Ուիլսըն	1546
Պրինօ	841	Ֆինանօ	504	Իակօ	2354	Նէրօ	1088	Թօրքօ	3827
Պըֆֆալօ	4431	Էպրօ	2464	Իտաճօ	5540	Օնֆօ	4100	Թօլէտօ	1470
Կէլրօ	1671	Էլտօրատօ	1520	Ճիւնօ	1080	Օնթարիօ	4036	Թօրրիտօ	437
Կալլիրօ	1337	Էրատօ	1481	Քլէօ	1058	Օրլանտօ	1535	Ուրպինօ	2429
Կամէօ	1344	Ֆիտօ	954	Քօլրինօ	2307	Բալէրմօ	1637	Վասքօ	1914
Կազօ	1094	Ֆինլանտա	1823	Քօվնօ	1700	Բօլօ	510	Վօլօ	1289
Ջիբալկօ	3729	Ֆլամինկօ	849	Լէօ	1058	Րիալթօ	2229	Վոլթուրնօ	2395
Սիսէրօ	1834	Ֆրանչիսքօ	4582	Լէանտօ	2272	Րինալտօ	1683	Եէտօ	1859
Կիօ	2697	Կալիլէօ	3060	Լիվօրնօ	1643	Րօլլօ	1613	Զէրօ	1250
Գօլօրատօ	4235	Կիդանօ	1248	Լօրէնզօ	3191	Րօմէօ	1789		

Հօրաշիօ շոգենաւը, Նաւապետ Քրօֆթ, ընդհանուր վաճառքով Հըլլէն հոս հասած է։

Քլէօ շոգենաւը, Նաւապետ Ճօնսըն, հիմա կը բեռնաւորի ի Հըլ և ամսոյս 20ին պիտի մեկնի ուղղակի Պոլիս գալու համար։

Դիմել առ գործակալս Ծ. ՀԻԼՏ ԷՆՏ ՐԻՋՕ

Թիւ 17—18, Քէչէճիլէր Միւլքիթ խան. Ղալաթիա 377

COMP RUSSE

NAVIGATION A VAPEUR ET DE COMMERCE

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԵՒ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Շաբթական երթեւեկութիւնք

Գշ. 7/20 Օտէսա ժամը 4ին յետ միջօրէի։
Դշ. 8/21 Իզմիր, Բիրէ, Աղեքսանդրիա ժամը 10ին միջօրէէն առաջ՝ ճամբորդակցութեամբ Աղեքսանդրէ ա, Բորտ-Սայիտ, Եաֆա, Պէյրութ եւ Ք ոս)։
Ե 9/22 Օտէսա ժամը ...ին միջօրէէն առաջ։
Ուշ. 9/22 Ինէպօլու, Սինոպ, Սամսոն, Օրտու, Կիրասոն, Տրապիզոն, Ռիզէ եւ Բաթում ժամը 1ին յետ միջօրէի։
Ուր. 10/23 Օտէսա ժամը 4ին յետ միջօրէի։ 5...

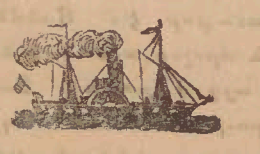

ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՄԱՐՈՔԵԱՆ ԵՒ ՀԱՅԿԱԿԱՆ

Ն. ԲԱՔԷ ԵՒ ԸՆԿ.

Տոմսեր ուղղակի Բարիզի համար.

Առաջին կարգի 245 ֆրանք. 2. կարգ 175 Ֆրանք. Տեղեկութեանց համար դիմել Գործակալին Թօփ Հանէ Քարափին վրայ։ 516 Թ. ԲԸԳՈՆԻ

ՄՈՍ

ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Լիվրբուլ, Գլասկօ, Միտլզպրօ և Սէն Մըխի ֆէլ-ի միջեւ

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	
Բամաէշ	3000	Թիպա	2500
Ընդիա	3000	Նէթիա	2400
Թէյպըը	3000	Սամարիա	2250
Քլամոնբշա	3000	Թէքրա	2250
Տորաա	3000	Սֆինքս	2000
Օամոնիդ	3000	Խասրրնե	1500
Գօրփօնա	2500	Վալքեն	1500

Դիմել առ Ժ. Վ. ՎԻԹՕԼ և ԸՆԿ.
Ուիթթոլ խան
ՃԷՄՍ ՄՈՍ և ԸՆԿ.
194 31, Ճէյմս Սդրիդ Լիվրբուլ

Պատասխանատու ՉԱՐԻՀ ԽՈՒՄՈՒՃԵԱՆ

ԱՆԱՏՕԼՈՒԻ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻ

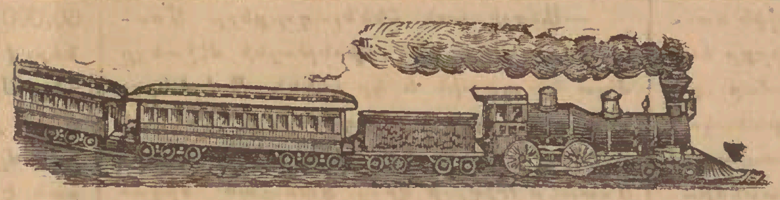

Երթեւեկութիւն կառախումբերու 1900 Մարտ. 1 (Ն.Տ.) հինգշաբթիէն սկսեալ

ՀԱՅՏԱՐ ՓԱՇԱ ԷՍԿԻ-ՇԷՀՐԻ ԳԻԾ

ԵՐԹ

ԿԱՅԱՐԱՆ		Թ. 34 Խառն Առտ. Ժ. Վ.	Թ. 2 Ճամբ. Առտ. Ժ. Վ.	Թ. 4 Ճամբ. Առտ. Ժ. Վ.	Թ. 6 Ճամբ. Իրիկ. Ժ. Վ.	Թ. 36 Խառն Իրիկ. Ժ. Վ.	Թ. 8 Ճամբ. Իրիկ. Ժ. Վ.	Թ. 10 Ճամբ. Իրիկ. Ժ. Վ.	Թ. Ճամբ. Իրիկ. Ժ. Վ.	Թ. Ճամբ. Առտ. Ժ. Վ.	Թ. Ճամբ. Առտ. Ժ. Վ.	Թ. Ճամբ. Առտ. Ժ. Վ.	Թ. Ճամբ. Առտ. Ժ. Վ.
Քարաքէօյ Կամուրջ	մկն.	12 20	2 32	4 5	6 20	8 7	10 30	11 30					
	ժմ.	12 45	2 57	4 30	6 45	8 32	10 55	11 55					
Հայտար Փաշա	մկն.	1 10	3 6	4 42	6 55	8 47	11 5	12 5					
Քըզըլ Թօբրաք	»	— —	3 13	4 49	7 2	8 57	11 12	12 12					
Ֆէնէր Եօլու	»	1 21	3 17	4 53	7 6	9 2	11 17	12 17					
Կէօզ Թէփէ	»	— —	3 22	4 58	7 11	9 8	11 22	12 22					
Էրէնքէօյ	»	1 31	3 27	5 2	7 16	9 13	11 28	12 27					
Պօսթանճըք	»	1 40	3 35	5 10	7 24	9 24	11 36	12 35					
Մալթէփէ	»	1 51	3 46	5 20	7 34	9 38	11 46	12 45					
Քարթալ	»	2 5	3 57	5 31	7 46	9 54	11 57	12 56					
Բէնտիք	ժմ.	2 15	4 5	5 39	7 54	10 5	12 5	1 4					
	մկն.	2 23				10 16							
Թուզլա	»	2 45				10 41							
Կէյպզէ	»	3 6				11 7							
Տիլ Իսքէլէսի	»	3 28				11 33							
Թավշանճըլ	»	3 38				11 44							
Հէրէքէ	»	3 56				12 5							
Եարըմճա	»	4 16				12 25							
Թիւթիւն Չիֆթլիք	»	4 29				12 41							
Տէրինճէ	»	4 40				12 56							
Իզմիտ	ժմ.	4 53				1 12							
	մկն.	5 13											
Պէօյիւք Տէրպէնտ	»	5 50											
Սապանճա	»	6 20											
Համիտիէ	»	6 46											
Կէյվէ	»	7 36											
Աք Հիսար	»	8 1											
Մէքէճէ	»	8 37											
Լէֆքէ	»	9 6											
Վէզիր Խան	»	9 43											
Պիլէճիք	ժմ.	10 24											
	մկն.	10 34											
Քարաքէօյ	»	11 46											
Պօզիւք	»	12 29											
Ինէ Էօնիւ	»	1 17											
Չուքուր Հիսար	»	1 48											
Էսկի Շէհր	ժմ.	2 28											
		Իրիկ.											

ԴԱՐՁ

ԿԱՅԱՐԱՆ		Թ. 1 Ճամբ. Առտ. Ժ. Վ.	Թ. 3 Ճամբ. Առտ. Ժ. Վ.	Թ. 5 Ճամբ. Առտ. Ժ. Վ.	Թ. 31 Խառն Առտ. Ժ. Վ.	Թ. 7 Ճամբ. Առտ. Ժ. Վ.	Թ. 9 Ճամբ. Իրիկ. Ժ. Վ.	Թ. 11 Ճամբ. Իրիկ. Ժ. Վ.	Թ. 33 Խառն Առտ. Ժ. Վ.	Թ. Ճամբ. Իրիկ. Ժ. Վ.	Թ. Ճամբ. Առա. Ժ. Վ.	Թ. Ճամբ. Առտ. Ժ. Վ.	Թ. Ճամբ. Առտ. Ժ. Վ.
Էսկի Շէհր	մկն.	Այս կառախումբը պիտի բանի Ապրիլ 1էն	Այս կառախումբը պիտի բանի մինչեւ Մարտ 31						11 —				
Չուքուր Հիսար	»								11 39				
Ինէ Էօնիւ	»								12 13				
Պօզիւք	»								12 47				
Քարաքէօյ	»								1 21				
Պիլէճիք	ժմ.								2 11				
	մկն.								2 21				
Վէզիր Խան	»								2 58				
Լէֆքէ	»								3 37				
Մէքէճէ	»								4 13				
Աք Հիսար	»								4 40				
Կէյվէ	»								5 5				
Համիտիէ	»								6 1				
Սաբանճա	»								6 19				
Պէօյիւք Տէրպէնտ	»								6 47				
Իզմիտ	ժմ.								7 24				
	մկն.				12 —				7 44				
Տէրինճէ	»				12 23				8 —				
Թիւթիւն Չիֆթլիք	»				12 34				8 10				
Եարըմճա	»				12 50				8 22				
Հէրէքէ	»				1 22				8 48				
Թավշանճըլ	»				1 36				8 58				
Տիլ Իսքէլէսի	»				1 48				9 8				
Կէյպզէ	»				2 24				9 38				
Թուզլա	»				2 46				9 56				
Բէնտիք	ժմ.				3 10				10 15				
	մկն.	11 55	12 34	1 56	3 20	5 49	7 37	9 17	10 25				
Գարթալ	»	12 4	12 43	2 6	3 32	5 58	7 47	9 27	10 42				
Մալթէփէ	»	12 15	12 54	2 17	3 48	6 10	7 58	9 39	11 2				
Պօսթանճըք	»	12 25	1 4	2 27	4 2	6 20	8 8	9 49	11 17				
Էրէնքէօյ	»	12 35	1 13	2 37	4 16	6 28	8 17	9 59	11 30				
Կէօզթէփէ	»	12 39	1 17	2 41	4 20	6 32	8 21	10 3	— —				
Ֆէնէր Եօլու	»	12 45	1 23	2 46	4 25	6 37	8 26	10 8	11 41				
Գըզըլ Թօփրաք	»	12 49	1 27	2 50	4 29	6 41	8 30	10 12	— —				
Հայտար Փաշա	ժմ.	12 55	1 33	2 56	4 37	6 47	8 36	10 18	11 50				
	մկն.	1 3	1 41	3 4	4 50	6 55	8 44	10 26	12 5				
Քարաքէօյ Կամուրջ	ժմ.	1 28	2 6	3 29	5 15	7 20	9 9	10 51	12 30				
									Իրիկ.				